

TÜRKİYE'DEKİ FİYAT ARTIŞI RUS TURİSTİ KAÇIRDI

» S12

TÜRKİYE, RUSYA'YA MAL İTHALATINDA BELARUS'U GEÇTİ

» S02

gazetem

RUSYA'NIN İLK TÜRKÇE GAZETESİ

DOĞRU ZAMANDA DOĞRU HABER

www.gazetemru.com | YIL:18 | SAYI:375

25 TEMMUZ
2023
SALI

Tüm bankacılık işlemleriyle hizmetinizdeyiz.

www.denizbank.ru
Tel : +7 495 725 10 20

DenizBank Moscow

İnşaat & Emlak

RUSLARIN EGZOTİK ÜLKELERDEKİ KONUTLARA İLGİSİ ARTIYOR

Uluslararası gayrimenkul danışmanlık hizmeti Tranio'nun ticari direktörü Elena Milashenkova, yurtdışında mülk satın almayı düşünen Rusların Bali ve Vietnam gibi egzotik ülkelere taleplerinde artış yaşandığını söyledi.

» S05

Gündem

KÜRESELLEŞEN RUS ŞİRKETLERİN SAYISI YÜZDE 57 ORANINDA ARTTI

» S08

RUSYA'DAN BATI'YA SİTEM, TÜRKİYE'YE ÖVGÜ

Rusya Dışişleri Bakanlığı'nda Dışişleri Bakan Yardımcısı Sergey Vershinin

Tahıl koridoru ile ilgili Türkiye ile süren diplomatik görüşmeleri ve Rusya'nın anlaşmaya hangi koşullarda geri döneceği konusunda çarpıcı açıklamalarda bulunan Dışişleri Bakan Yardımcısı Sergey Vershinin, Ankara'nın tahıl anlaşması konusundaki tutumu ve diplomatik girişimlerini son derece takdir ettiğini söyledi.

Gazetem Genel Yayın Yönetmeni Siyamend Kaçmaz'ın da takip ettiği ve sorduğu "Türkiye'nin pozisyonunu ve diplomatik girişimlerini nasıl değerlen-

diriyorsunuz?" sorusu üzerine Vershinin, Moskova ile Ankara'nın hem Rusya - Türkiye ilişkileri hem de bölgesel istikrara fayda sağlayacak sonuçlara ulaşılması için kaçınılmaz olarak iletişim kurmaya devam etmesi gerektiğini belirtti, "Genel olarak öncelikle tahıl anlaşması dahil olmak üzere diğer birçok bölgesel konuda Türk meslektaşlarımla bir araya geldim. Hem Moskova'da hem de Ankara'da birçok istişarelerde bulundum. Türk meslektaşlarının potansiyellerini, bilgilerini ve mesleki becerilerini çok takdir

ettiğimi söylemek istiyorum. İlişkilerimizdeki bu kalite, uluslararası istikrara katkı vermektedir" ifadelerini kullandı.

Türkiye'nin yoğun çabaları sonucu Birleşmiş Milletler (BM) ile imzalanan anlaşmanın Rusya ile ilgili kısmının uygulanmadığını defalarca dile getiren ve sözleşmeyi iki defa uzattıktan sonra uzatmaktan vazgeçen Moskova, bir yılı dolan Karadeniz Tahıl Girişimi ile ilgili dünya basınına takip ettiği bir basın açıklaması yaptı.

» Devamı sayfa 3'te

Gündem

RUSYA, KÜRESEL TARIM İHRACATINDA KAÇINCI SIRADA?

» S09

E-TİCARET YENİ SATICIYA DOYDU

» S07

Gündem

RUSYA, ELEKTRONİK VİZE UYGULAMASINI BAŞLATIYOR

» S12

Köşe Yazısı

ÇERÇEVE

Siyamend KAÇMAZ

skacmaz@gazetem.ru

İNŞAATÇILARIMIZ ARTIK KENDİNİ DAHA İYİ İFADE EDEBİLECEK

Soçi'ye yaptığım ziyarette, gözlerime inanamadığım bir inşaat projesiyle karşılaştım. Yeniğin İnşaat, yaptığı projede çalışan personeline Türkiye'den getirdiği uzman isimlere iletişim konusunda eğitim vererek harika bir adım atmış.

» Devamı sayfa 3'te...

Öne çıkanlar

RUSYA MERKEZ BANKASI: RUBLE BASKI ALTINDA

Merkez Bankası Başkanı Elvira Nabiullina

Enflasyonist baskılar nedeniyle piyasalara müdahale edeceği sinyali son iki aydır veren Rusya Merkez Bankası, 21 Temmuz'ta düzenlediği olağan yönetim kurulu toplantısında politika faizinde Eylül 2022'den bu yana ilk kez değişikliğe giderek yüzde 7,5'ten yüzde 8,5'e yükseltti.

Faizleri ekonomistlerin 50 baz puan artış beklentisinin üzerinde artıran Merkez Bankası, toplantı sonrası paylaştığı mesajında, mevcut enflasyon oranlarının yüzde 4'lük hedefi geçtiğini vurgularken, iç talepteki artışın sınırlı işgücü kaynakları ve üretimdeki genişlemenin üzerinde olduğunun altını çizdi.

Düzenleyici, kararlar ilgili yazılı

açıklamasında, "Enflasyon beklentileri yükselmiş, 2023'ün başından bu yana iç talep dinamikleri ve rubledeki zayıflama, enflasyon yanlısı riskleri önemli ölçüde artırmıştır. İç talepteki artış, üretim ve işgücü dinamiklerini önüne geçmiştir" ifadelerini kullandı.

Yönetim Kurulu Toplantısı sonrası basına açıklamalarda bulunan Merkez Bankası Başkanı Elvira Nabiullina, mevcut dönemde dış ticaret dinamiklerinin rublenin değerini büyük ölçüde belirlediğini vurgularken, "Geçen yıl rublenin güçlenmesi ihracattaki artış ve ithalattaki düşüş ile ilişkilidir. Şimdi ise durum çok farklı" ifadelerini kullandı.

» Devamı sayfa 3'te

Credit Europe Bank

Yanınızdaki güvenilir banka

8 (495) 775 775 7
8 (800) 700 775 7

www.crediteurope.ru

RUS HAVAYOLU ŞİRKETLERİ YOLCU TRAFİĞİNİ ARTIRMAYI BAŞARDI

Pandemiyle başlayan krizin geçtiğimiz yılki Batı yaptırımlarıyla birlikte giderek daha vahim hal aldığı Rus havacılık sektörü, devlet destekleriyle toparlanmayı başardı.

Ulaştırma Bakanı Vitaly Vasilyev, Ocak-Haziran 2023 döneminde Rus havayolu şirketlerinin 2022'nin aynı dönemine kıyasla yolcu trafiğini yüzde 18 artırarak 47,5 milyon yolcuya çıkardığını bildirdi.

Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in yer aldığı Bakanlar Kurulu toplantısında konuşan Vasilyev, yılın ilk yarısındaki toplam yolcu trafiğinin sektörün bu yılı başarılı geçireceğinin kanıtı olduğunu vurgularken, geçen yılın aynı döneminde yolcu trafiğinin yaklaşık 40 milyon kişi olduğunu hatırlattı.

Savelyev, bu yıl 100 milyondan fazla yolcu taşıma hedefinin hala geçerli olduğunu ve ulaşılacağını kaydederken, hava taşımacılığına olan talebin artmaya devam ettiğinin altını çizdi.

Direkt uçuşlarda artış

Savelyev, Rus havayolu şirketlerinin halihazırda 24 ülkeye direkt uçuş gerçekleştirdiğini ve taşıyıcıların toplamda bin 166 yolcu uçağı kullandığını aktarırken, bunların 90'dan fazlasının uzun menzilli yolcu uçağı olduğunu ifade etti.

"Bugün 17 Rus havayolu şirketiyle 24 ülkeye direkt uçuş yapılıyor" diyen Ulaştırma Bakanı, aynı zamanda 29 ülkeden 52 yabancı havayolu şirketinin Rusya ile çalıştığını bildirdi.

Bakan, 19 Mayıs'tan bu yana Rusya ile Gürcistan arasında direkt uçuşların başladığını ve şu anda ülkeler

arasında haftada 33 uçuş yaptığını hatırlatırken, ayrıca Vietnam ve Küba'ya direkt uçuşlara başladığını da sözlerine ekledi.

Savelyev, "Uluslararası trafiğin büyümesi sayesinde bu yıl dış hat yolcu sayımızı 20 milyona çıkarmayı planlıyoruz. Böylece dış hat yolcu trafiği geçen yıla göre yüzde 12 artacak" diye konuştu.

Yakın zamanda gazetecilere açıklamalarda bulunan Rusya Seyahat Endüstrisi Birliği (RST) Başkan Yardımcısı Aleksandr Osaulenko, bugün itibarıyla Rusların 36 ülkeye aktarmasız uçabildiğini belirtmişti.

Bu yıl birkaç ülkenin daha Rusya'dan doğrudan uçuşlara açılacağını vurgulayan Osaulenko, pandemiden önce Rusya'dan doğrudan uçuş yapılan 69 ülke olduğunu, Mayıs 2022'de bu sayının 7'ye düştüğünü hatırlatarak, şimdi daha fazla ülkenin açılmaya devam ettiğini ifade etti.

Doğrudan uçuşların Çin'den başlayıp açılması planlanan Vietnam'a kadar uzanan oldukça geniş bir ağa sahip olduğuna değinen Osaulenko aynı zamanda Rusların aktarmalı uçuşlar olmaksızın gidebilecekleri neredeyse tüm yabancı destinasyonların vizesiz olduğunu kaydetti.

Uzman, bunlar arasında Türkiye, Mısır, Küba, Tayland ve Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ülkelerinin yer aldığını sözlerine ekledi.

Rosaviatsia: Türkiye en yakın ortaklarımız arasında

Mayıs ayında konuşan Rusya Federal Hava Taşımacılığı Ajansı (Rosaviatsia) Başkanı Aleksandr Neradko,

kurumun temel görevini "Batı yaptırımlarının sonuçlarının üstesinden gelmek" olarak nitelendirirken, en yakın ortaklarının Türkiye gibi Rusya'ya seferleri ve her şeyden önce direkt uçuşları durdurmamanı ülkeler olduğunu söylemişti.

RBK Haber'e demec veren Neradko, Rusya'ya uçak ve bileşen tedarikinin yasaklanmasıyla birlikte aynı zamanda Rus havayolları için Avrupa hava sahasının kapanmasına yol açan benzeri görülmemiş Batı yaptırımlarının, Rusya'daki havacılık sektörünü yok etmeyi amaçladığını vurgularken, "Mart 2022'de AB Komisyonu Ulaştırma Direktörü Henrik Hololei, benzer bir açıklama yaparak Rusya'nın Ukrayna'daki askeri operasyonunun başlamasına yanıt olarak getirilen kısıtlamaları duyurdu. Görünüşe göre uzun süredir arzu ettiği düşmanlığı açık sözlü bir şekilde dile getirdi. Ancak Rus havacılık sektörünü yaptırımlarla yok edemediler" diye konuştu.

Hololei Türkiye'yi de eleştirmişti

Geçtiğimiz yıl konuşan Avrupa Komisyonu Ulaştırma Direktörü Henrik Hololei, Rusya'nın Ukrayna'daki askeri operasyonu sırasında Avrupalı havacılık otoritelerinin dayanışma çağrılarını yaparken, Rusya uçuşlarını yüzde 80 artıran Türkiye tarafından büyük ölçüde dikkate alınmadığını belirterek Türkiye'yi eleştirmişti.

Hololei, konuşmasında, "Türk havayolu şirketlerinin Rusya'ya uçuşlarını önceki yıllara göre yüzde 80 artırmasını kesinlikle çok çirkin buluyorum. Türkiye, Avrupa havacılık topluluğu üyesi, aynı zamanda

Avrupa Birliği'ne aday bir ülke ve NATO üyesi bir ülkeden beklemeyeceğimiz bir şey" ifadelerini kullanmıştı.

Sektörün Batı yaptırımlarına karşı mücadelesindeki başarısında birkaç neden olduğunu altını çizen Rosaviatsia Başkanı, öncelikle Rusya'da sektörden sorumlu herkesin elini taşın altına koyarak zamanında ve doğru kararlar verdiğine değinirken, bu önlemler arasında özellikle Rusya'daki yabancı menşeli yolcu uçaklarının ülkede tescil edilmesi ve sigortalınması ve yolcu uçaklarda orijinal olmayan yedek parçalar kullanılarak hizmet verilmesine yönelik izinler olduğunu aktardı.

Ayrıca geçen yıl hükümetin 172 milyar rubleden fazla ayırarak sektörü yaptırımlarla mücadelesinde yalnız bırakmadığını hatırlatan Neradko, bu önlemlerin yaklaşık 100 milyon yolcunun taşınmasına imkân sağladığını kaydederek konuşmasını şu şekilde sürdürdü:

"Havacılık, küresel bir ekonomik ilişkiler sistemidir. Bu nedenle, bir dizi devletin sivil havacılığa yaptırım uygulama kararı nedeniyle uluslararası işbirliğini durdurmak imkansızdır. Rusya'daki havacılık sektörünün Batı yaptırımlarına karşı mücadelesindeki diğer destek ise dost devletlerin havacılık otoriteleri ve havayolu şirketlerinin faaliyetleridir. Artık Rus havacılık sektörünün en yakın ortakları, Rusya'ya uçuşları ve her şeyden önce direkt uçuşları durdurmamanı ülkeler ve şirketler olmuştur. Tüm yaptırımlara ve baskılara rağmen 26 ülkeden 53 havayolu şirketi Rusya'ya uçuşlarını durdurmadı ve sayıları da artıyor."

ASKAYNAK

Eczacıbaşı LINCOLN ELECTRIC

Moskova'daki depomuzda kaynak elektrodu ve telleri geniş seçenekli stoğumuz mevcuttur.

ЦЕНТАВРА

140053, г. Котельники, Дзержинское ш., д.13
Tel : +7 (495) 517-65-93, 517-65-94

svarka@tsentavra.ru

www.tsentavra.ru

Türkiye, Rusya'ya mal ithalatında Belarus'u geçti

Rusya'da kurumsal bankacılık hizmeti veren kredi kuruluşu Tochka Bank tarafından yapılan araştırmalar, 2023'ün ilk yarısında Türkiye'nin Rusya'ya mal ithalatında komşu ülke Belarus'u geride bırakarak ikinci sıraya yerleştiğini ortaya koydu.

Rusya'ya ithalat yapan ülkeler arasında Çin Halk Cumhuriyeti'nin açık ara liderliğini sürdürdüğü vurgulanırken, Rusya'nın toplam ithalat hacminin yüzde 42 sine sahip olan Çin'i yurt dışından ithal edilen tüm malların yüzde 13'ünü sağlayan Türkiye izliyor. Daha önce ikinci sırada yer alan Belarus'un ise bu yılın ilk yarısının sonuçlarına göre ikinciliğinin Türkiye'ye kaptırarak yüzde 12 payla üçüncü sıraya düştüğü belirtilirken, Rusya'ya ithalatta ilk üçü toplam ithalatın yüzde 9'una sahip olan Hong Kong ve yüzde 5'ine sahip olan Kazakistan takip ediyor.

Çin hariç sıralama değişti

Geçtiğimiz yılın ilk 6 ayında Rusya'ya ithalatta yüzde 38'lik aslan payına sahip Çin'in dışında ithalatçı ülkeler sıralamasının farklı olduğu hatırlatılan raporda, o dönemde tüm malların yüzde 24'ünü Rusya'ya ithal eden Belarus'un ikinci sırada olduğu, Türkiye'nin ise yüzde 5'lik payla üçüncü olduğu kaydedilmişti. Geçtiğimiz yılın ilk yarısında ithalatta ilk 5 ülke arasında her biri yüzde 3'lük paya sahip olan Hollanda ve Almanya da bulunuyordu.

Türkiye'den en çok talep edilen ürünler neler?

Araştırma sonuçlarını değerlendiren

Tochka Bank uzmanı Alyona Panasko, bu yıl Rus girişimcilerin Türk üreticilerin ürünlerine yöneliklerini gördüklerini bildiren, "Bu özellikle giyim kategorisinde göze çarpıyor. Bunu Türkiye'nin Rusya'dan ayrılan markaların yerini alabilecek kalitede ürünler üretmesine bağlıyoruz. Yaptırımlar sonrası birçok Türk markası Rus ithalatçıların yardımıyla Rusya pazarına girerek ürünlerini tüketicilere sunma şansına yakalandı" diye konuştu.

Giyim dışında Türkiye'den yapılan ve talep edilen ithalatta, aynı zamanda makina ekipmanlar, üretim hatları ve yedek parçaları dahil mal üretmek için kullanılan geniş yelpazeye sahip imalat sanayi makineleri öne çıkıyor.

2023'ün ilk yarısında ithalatçıların arasında Türkiye'den en çok talep gören ürünlerin sanayi makineleri olduğuna dikkat çeken uzmanlar, taleplerin keskin artış gösterdiği diğer ürün türleri ise aydınlatma tesisatları ve endüstriyel aydınlatma gibi farklı elektrikli ekipmanlar olduğunu altını çiziyor. Uzmanlar, Rusya'da Batı yaptırımları öncesi Avrupa menşeli sanayi makinelerini kullanan sektörün gözünün şu anda Türkiye ve Çin'de olduğuna değinirken, on yıllarca süredir inanan yaptırımlar nedeniyle Rusya'nın yerli üretim politikasının yalnızca bir strateji değil, aynı zamanda bir zorunluluk olduğunu bildirirken, üretim için gerekli makinelerin Türkiye'de aranmasının ise nakliye açısından Rus üreticilere kısa vadede hızlı çözümler sunabileceğini ekledi.

Rusya'nın ilk Türkiye Gazetesi
Gazetem
www.gazetem.ru

www.gazetem.ru

Registration No: ИП № ФЧ77-27582

İmtiyaz Sahibi
Siyamend Kaçmaz

Haber Merkezi
**Aybüke Şen
Onur Dölek**

Matbaa
Forte Press

25 Temmuz 2023 Salı | YIL: 18 | SAYI 375

GAZETEM'E ULAŞIN

Tel: +7 (499) 341 82 94
Faks: +7 (499) 978 24 49
Adres: 1. Graivoronovskiy D.20 s.35 Ofis:21
e-mail: abone@gazetem.ru
haber@gazetem.ru
reklam@gazetem.ru

Gazetem ayda 2000 tirajla
Moskova'da basılmaktadır.

Bu gazete Basın-Yayın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir. Yazarlar yazdıkları yazılardan sorumludur. Tüm basım ve yayın hakkı 000 Gazetem'e aittir.

RUSYA'DAN BATI'YA SİTEM, TÜRKİYE'YE ÖVGÜ

Türkiye'nin öncülüğünde başlayan, Rusya ve Ukrayna'nın yapıcı tutumları, Birleşmiş Milletler'in de devreye girmesi ile 22 Temmuz 2022'de İstanbul'da imzalanan Tahıl Koridoru Anlaşması'nın bir yılının dolmasına günler kala Moskova, Rusya ile ilgili kısmının uygulanmadığını belirterek anlaşmayı bu şekli ile uzatmayacağını dünyaya duyurdu.

Sözleşmenin süresi dolduktan sonra da Türkiye'nin girişimleri ve diplomatik çabaları ile iki defa uzattıktan sonra uzatılmaktan vazgeçen Moskova, bir yılı dolan Karadeniz Tahıl Girişimi ile ilgili dünya basınının takip ettiği bir basın toplantısı düzenledi. Basın toplantısının düzenlendiği Rusya Dışişleri Bakanlığı'nda Dışişleri Bakan Yardımcısı Sergey Verşinin, Ankara'nın tahıl anlaşması konusundaki tutumu ve diplomatik girişimlerini son derece takdir ettiğini söyleyerek başladığı açıklamalarında Türkiye ile Rusya arasında üst düzey temasların sürdüğünü belirterek, "Türkiye ile çok yakın ve geleneksel temaslarımız var. Onlarla da şu anda iletişim halindeyiz ve mevcut durumda ne yapacağımız konusunda fikir alışverişinde bulunuyoruz. Türkiye ile hem siyasi hem de ekonomik etkileşim alanımız çok büyük." değerlendirmesinde bulundu.

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin arasındaki üst düzey temasların da sürecini kaydeden

Verşinin, "Türkiye'de veya Rusya'da, en üst düzeydeki herhangi bir temasın elbette çok büyük ve ciddi bir gündemi olur." dedi.

"Moskova'nın anlaşmaya geri dönmesi için koşulları var"

Türkiye'nin tahıl anlaşmasındaki tüm şartların uygulanmasına yönelik çabalarına rağmen girişimin Rusya'yı ilgilendiren kısmının uygulanmasına Batı ülkelerinin engel olduğuna değinen Verşinin, Moskova'nın anlaşmaya geri dönmek için gereken koşulların karşılanması gerektiğine dikkat çektiği konuşmasını şu şekilde sürdürdü:

"Rusya bu girişimin (Karadeniz Tahıl Koridoru) ilk başta belirlenen insani hedeflerine hiçbir zaman karşı olmadı. Ancak sonuçlar da ortada. Gıdaya ihtiyacı olan ülkelere ne kadar tahıl gittiği, gıdaya tok ülkelere ne kadar tahıl gönderildiği belli. Aynı zamanda anlaşmada Rusya'yı ilgilendiren kısım işlemler Rus tahıl ürünlerinin sevkiyatı ve tahıl ödemelerinde kısıtlamalar sürüyor. Tahıl anlaşmasının sürmesi için öne sürdüğümüz beş koşul

Rusya Dışişleri Bakanlığı'nda Dışişleri Bakan Yardımcısı Sergey Verşinin

var. Önce sonuç alınsın, sonra çabaların devamı mümkün olur. Moskova, her zaman son derece açık sözlü ve dürüst olmaktan yanadır. Tahıl anlaşmasıyla ilgili kararı da kesinlikle yasal ve adildir."

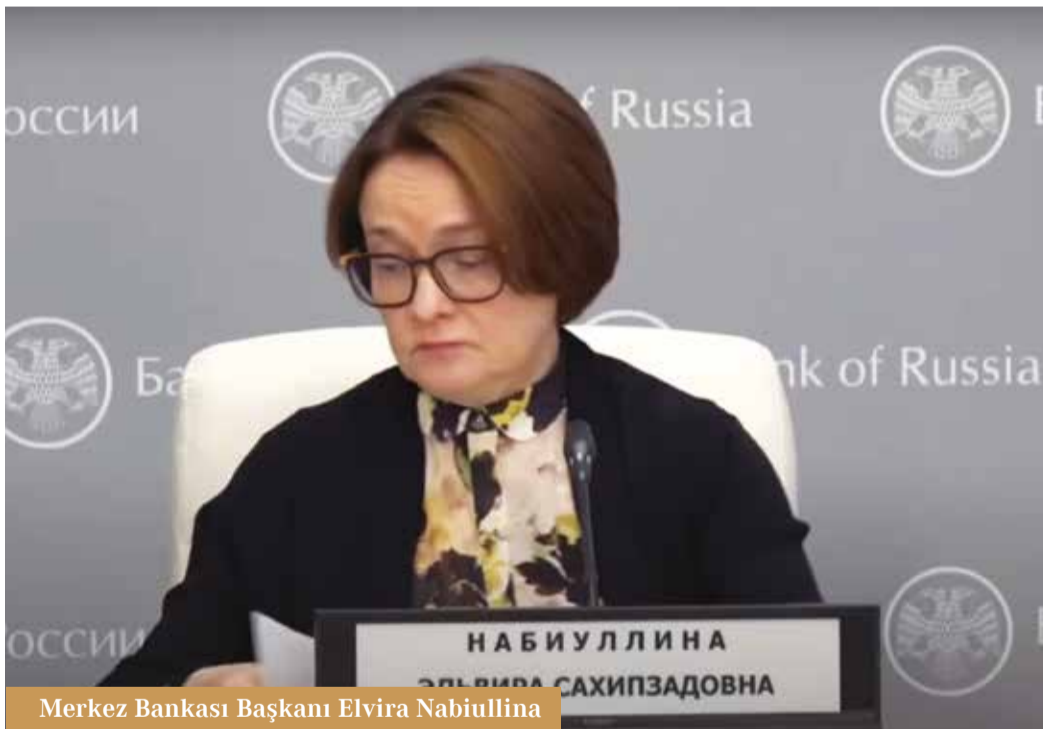
Dışişleri Bakan Yardımcısı, tahıl anlaşmasının tamamlanmamış yılı boyunca Ukrayna'dan tahıl ihracatı ile Rusya tarafından öne sürülen beş koşulun yerine getirilmesi için farklı algoritmanın çalıştığı vurgularken, "Biz, 'Rus tahıl ve gübrelerinin ihracatı için bir şeyler yapın' derken, anlaşmayı her uzattığımızda bize yalnızca söz veriyorlardı. BM'nin çabaları işe yaramadı. Bu mekanizmanın insani boyutuyla da işe yaramadı. Tahıl anlaşmasının hedefleri hakkındaki tüm ifadelerle gerçek hayatta yaşananlar arasında tamamen fark var" dedi.

Rusya'nın anlaşmanın devamı için belirttiği koşullarını hatırlatan Verşinin, aynı zamanda Ukrayna'nın tahıl koridorunu Rusya'sız kullanma teklifi

ve Türkiye'nin Ukrayna limanlarına giden gemilere refakatçi olması önerisinin uygulanamaz olduğunun altını çizdi.

Rusya Devlet Başkanı Putin ile Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan arasındaki olası yeni temaslarda Karadeniz'deki gemilerin geçişi ve tahıl anlaşmasına alternatiflerle ilgili konuların görüşüleceğini dışlamayan Verşinin, "Dünya pazarına tahıl arzını sürdürmek için çeşitli seçenekleri değerlendirmeye hazırız. Türkiye ile çok yakın işbirliğimiz, geleneksel etkileşimimiz var ve şu anda onlarla da temas halindeyiz. Mevcut durumda ne yapacağımız konusunda fikir alışverişinde bulunuyoruz. Bu konuların da iki liderin görüşmesinde gündeme geleceğinden eminim. Şimdiden tahminde bulunmak bence yanlış ancak Rusya ve Türkiye gibi ülkelerin bölgesel konularda özel sorumluluğu ve kilit rolü olduğu da tartışılmaz" ifadelerini kullandı.

RUSYA MERKEZ BANKASI: RUBLE BASKI ALTINDA

Merkez Bankası Başkanı Elvira Nabiullina

Rusya Merkez Bankası, 21 Temmuz'da düzenlediği olağan yönetim kurulu toplantısında politika faizinde Eylül 2022'den bu yana ilk kez değişikliğe giderek yüzde 7,5'ten yüzde 8,5'e yükseltti.

Yönetim Kurulu Toplantısı sonrası basına açıklamalarda bulunan Merkez Bankası Başkanı Elvira Nabiullina, genel olarak sert dış yaptırımların olduğu petrol ve gaz sektörünün dikkate alınmaması durumunda Rusya ekonomisinin yaptırımlarla başlayan kriz öncesi düzeyine ulaştığını vurgularken, aynı zamanda rubledeki değer kaybının fiyatlara yansıtacağı konusunda uyardı.

Nabiullina, dünya ekonomisinde büyümenin yavaşladığını ve bunun da Rusya'nın özellikle enerji ihracatının maliyetinde düşüşe yol açtığını kaydederken, ihracatın hem yaptırımlar hem de piyasa koşulları nedeniyle çifte baskı altında olduğunu ifade etti.

Bu yılın haziran-temmuz aylarında rublenin değer kaybetmesindeki ana faktörün, eş zamanlı olarak ihracattaki düşüş ve ithalattaki artış olduğuna değinen Nabiullina, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Özellikle dış koşullara değinelim. Dünya ekonomisinin büyüme hızı yavaşlıyor ve bu, Rusya'nın ihraç mallarının fiyatlarına yansıyor. Doğalgaz, kömür, petrol ve gübre küresel pazarda daha ucuz hale geliyor. Dolayısıyla Rusya'nın ihracatı çifte baskı altında. Hem yaptırımlar hem de ekonomik döngü olumsuz etkiliyor. Bu yıl Rusya'nın ithalat hacimlerinin artması da rublenin değerini belirleyici hale geliyor. Haziran ve temmuz aylarında döviz kurunun hareketindeki ana faktör, ithalatın artmasıyla

birlikte son birkaç ayda meydana gelen ihracattaki düşüşün sonuçlarıdır. Genellikle döviz kurunun değer kaybetmesi ithalat talebinde bir azalmaya yol açar, ancak şimdiye kadar bu olmadı."

Nabiullina, ithalatın iki nedenden dolayı azalmadığına dikkat çekerken, "Birincisi, sözleşmelerdeki gecikmelerdir. Şu anda ülkeye gelen ithal ürünler, bir süre önce tedarik sözleşmesinin imzalandığı günkü orandan satın alınmaktadır. İkincisi ve en önemli sebep ise iç talepteki artışın ithalat talebini artırmasıdır" dedi.

Ülke içindeki talebin üretim kapasitesini aştığını, bu durumun da ekonomide enflasyon baskısını artırdığını kaydeden Merkez Bankası Başkanı, rubledeki değer kaybının tüketici fiyatlarına henüz tam olarak yansımada dikkat çekerken, enflasyona olumsuz etkilerinin mutlaka beklendiğini sözlerine ekledi.

Dış ticaret dinamikleri döviz piyasasında arz-talep dengesini etkiliyor

Nabiullina, mevcut dönemde dış ticaret dinamiklerinin rublenin değerini büyük ölçüde belirlediğini vurgularken, "Geçen yıl rublenin güçlenmesi ihracattaki artış ve ithalattaki düşüş ile ilişkililiydi. Şimdi ise durum çok farklı" ifadelerini kullandı.

Rusya Merkez Bankası Başkanı, geçen yıl rublenin dolar ve avro karşısında keskin bir şekilde güç kazandığını hatırlatırken, sözlerini "Bu büyük çaplı güçlenme, birçok kişi tarafından dış koşullara karşı bir zafer olarak algılandı. Ancak rublenin her şeyden önce ihracattaki keskin artış ve ithalattaki düşüşün sonucunda büyük değer kazandığını dürüstçe kabul etmeliyiz" diyerek sonlandırdı.

Köşe Yazısı

ÇERÇEVE

Siyamend KAÇMAZ

skacmaz@gazetem.ru

İNŞATÇILARIMIZ ARTIK KENDİNİ DAHA İYİ İFADE EDEBİLECEK

tirdikleri projelerde yalnızca kendi başarılarını değil, aynı zamanda inşaatta çalışan personeline eğitim vererek davranışlarının da iyileştirilmesini sağlayarak; ülkemizi temsil etme adına iletişime geçtikleri Ruslara kendilerini daha iyi anlatmayı da öğretiliyorlar.

Geçen hafta Soçi'ye yolum düştü; gitmişken Yenigün İnşaat'ın yaptığı Primorskaya Otel projesini gezme fırsatım oldu. İki kuleden oluşan bu devasa yapının görüntülerinin baş döndürmesi bir kenara; inşaat sahasında dolaşırken, Türk-Rus inşaat sektöründe deneyimli olan Rusya Direktörü Erhan Eryetli'nin anlattıkları gerçekten

gözümü kamaştırdı. Rica ettim, beni de devam eden bir eğitim dahil etti. Bu ayrıntı, 20 yıllık Rusya tecrübemde oldukça beni etkileyen bir detay oldu.

Bu karar, Türk müteahhitlerinin vizyonunun bir göstergesi. İnanıyorum ki zaten altına imza attıkları bu büyük projelerin yanı sıra eğitim programlarıyla da gelecekte daha da büyük başarılarına imza atacaklar. Aslında yakın zamana kadar yıllarca Türkiye Müteahhitler Birliği başkanlığı yapan ve hatta Türkiye Rusya İş Konseyi başkanlığı da yapmış olan şirketin Yönetim Kurulu Başkanı Mithat Yenigün'den başkası da buna öncülük

edemezdi. Kendisini buradan tebrik ediyorum...

Bu olağanüstü eğitim programı, inşaat sektöründeki Türk işçilerinin uluslararası alanda itibarını artırıyor ve Türkiye'nin inşaat sektöründeki yükselen değerini yansıtıyor.

Doğruya doğru; sadece Rusya'da değil dünya genelinde inşaat sahasında çalışan sektördeki herkese bugüne kadar küçümseyici bir yaklaşım ile bakılıyordu. Bu biraz bakandan biraz da sektördeki kendilerini ifade edememelerinden ve sergiledikleri davranışlardan kaynaklıydı; şayet bu eğitim programları yaygınlaşırsa bu bakış açısı da ortadan kalkacaktır.

Soçi'ye yaptığım ziyarette, gözlerime inandırmadığım bir inşaat projesiyle karşılaştım. Yenigün İnşaat, yaptığı projede çalışan personeline Türkiye'den getirdiği uzman isimlere iletişim konusunda eğitim vererek harika bir adım atmış.

Türk müteahhitlerimizin, Rusya'da gerçekleş-

MARKET ZİNCİRLERİNDE KARLILIK DÜŞÜYÜR

Hanehalkı satın alma gücündeki düşüş ve enflasyondaki artış, market zincirleri ve tüketim malları ile uğraşan perakendeciler üzerinde baskı oluşturmaya devam ederken, marketlerin karlılığını da etkiliyor.

Rusya'da faaliyet gösteren perakende analitik şirketi Infoline-analytics, perakende sektöründeki en büyük market zincirlerinin ortalama karlılığında keskin düşüş yaşandığını bildirdi.

Şirket tarafından hazırlanan raporda, sektördeki ortalama net kârın son 4 yılda ilk kez düşerek yüzde 2,8'den yüzde 2,4'e gerilediği bildirilirken, Rusya'da Pyaterochka, Perekrestok ve Chizhik gibi dev market zincirlerini çatısı altında toplayan X5 Retail Group'un 2022 sonunda karlılığı yüzde 2,2'den yüzde 2'ye geriledi.

Diğer market zinciri Magnit'in karlılık göstergeleri yüzde 2,8'den yüzde 1,4'e keskin şekilde düşerken, Lenta'nın karı da yüzde 2,7'den yüzde 0,8'e geriledi.

Batı yaptırımlarına rağmen Rusya'da faaliyetlerini sürdürmekte kararlı olan hipermarket zinciri Metro'nun karlılığı yüzde 6,4'ten yüzde 3,9'a inerken, son bir yılda karını artıran perakende zincirleri ise Vkusvill, Mercury Retail Group ve Fransız marketleri Auchan olarak kaydedildi.

Veles Capital Investment Company'nin önde gelen analistlerinden Artem Mikhaylin'e göre, büyük pazar temsilcilerinin kar marjlarındaki düşüş, ürün yelpazesindeki değişiklik, lojistik maliyetindeki artış ve indirimli satılan malların payındaki artıştan kaynaklanırken, uzman, perakende zincirlerinin daha ucuz mal satmasının ekonomik istikrarsızlık karşısında talebin azalmasına bir tepki olduğunu da sözlerine ekledi.

Rusya Ekonomi Üniversitesi İşletme Enstitüsü

Öğretim Görevlisi Aleksandr Lebedev, artan rekabetin de kârlılığın azalmasından sorumlu olduğuna dikkat çekerek, bu nedenle birçok market zincirinin bütçeleri yeniden dağıtarak indirim bekleyen tüketicilerin beklentilerini karşılamaya çalıştığını altını çizdi.

Market zincirleri için aynı zamanda lojistik maliyetlerindeki artış nedeniyle geniş bir ürün yelpazesini korumanın daha zor hale geldiğini kaydeden Infoline uzmanları, zincirlerin de ithal ticari ekipmanı onarmak veya alternatiflerini aramak için para harcamak zorunda kaldığına da vurgu yapıyor.

Dev marketlerin pazar payı artacak, gelirleri düşecek

Infoline verilerine göre, 2022'nin dördüncü çeyreğinde Rusya'daki en büyük market zincirinin büyüme oranlarını yavaşlattığı, bununla birlikte gelirlerini 13,7 artırarak 2 trilyon rubleyi aştığı anlaşılırken, perakendede bu yılki trendin kârlılığa azalma ve maliyetlerde artış olduğu belirtiliyor.

Ülkedeki en büyük market zincirlerinin tüketici aktivitelerindeki değişime rağmen pazar paylarını artırmaya devam edeceği tahmin edilen Infoline raporunda, 2022'nin dördüncü çeyreğinde en büyük 10 gıda ürünleri ve tüketim malları zincirinin (FMCG) cirosu yüzde 13,7 artarak 2,12 trilyon rubleye ulaştı.

Öte yandan üçüncü çeyreğe kıyasla gelir artışı yüzde 9,2'den yüzde 6,2'ye gerileyen market zincirlerinin gelir artış oranlarının üst üste ikinci çeyrekte de yavaşladığı kaydedilirken, özellikle 2022'nin son aylarında Rusya'nın en büyük toptan indirim market zincirlerinden Svetofor'un dinamiklerindeki düşüşün Rusların daha çok tasarruf etmeye başladığına işaret ettiği anlamına geliyor.

Infoline'a göre, 2022'nin dördüncü çeyreğinde

zincirin geliri yıllık yüzde 23,5 artarak 113 milyar rubleye yükselirken, üçüncü çeyrekte cironun ise yıllık yüzde 32,5 arttığı hatırlatıldı.

Infoline-Analytics CEO'su Mikhail Burmistrov, Svetofor'un 2022'de organik büyümeyi keskin bir şekilde yavaşlattığına dikkat çekerek, zincirin bir yıl öncesine göre birkaç yüz mağazayı kapattığını söyledi.

Uzman, özellikle marketlerdeki promosyon payının rekor seviyelere ulaştığı 2022 sonbaharından bu yana pazarda fiyat rekabetinin yoğunlaştığını da vurgularken, NielsenIQ'ya göre sonbaharda indirimli ürünlerin değer cinsinden payı yüzde 61'e, indirimli gıda dışı ürünlerin payı ise yüzde 54'e ulaştı.

Mercury Retail Group (Krasnoe & Beloe ve Bristol ağları), 2022'nin dördüncü çeyreğinde en yüksek gelir büyüme oranlarını göstererek yüzde 31,8 artışla 282,4 milyar rubleye ulaşırken, X5 Group'un (Pyaterochka, Perekrestok, Chizhik) bu dönemdeki geliri yıllık yüzde 16,3 artışla 702,3 milyar rubleye, Vkusvill'in geliri yüzde 16 artışla 57,6 milyar rubleye yükseldi.

Infoline'a göre Magnit, 2022'nin dördüncü çeyreğinde gelirini yüzde 11,9 artırarak 594 milyar rubleye çıkardı.

Gazprombank'ın kıdemli analist Marat Ibragimov, zayıf tüketici talebi ve yavaşlayan enflasyon karşısında en büyük perakende zincirlerinin cirolarındaki düşüşün bu yıl da süreceğini tahmin ederken, perakende zincirlerinin maliyetlerinin gelirden daha hızlı büyüdüğü bir durumla tehdit edildiğinin altını çizdi.

Infoline uzmanları, Rusya'daki büyük formatlı mağazaların ziyaretçi sayısındaki düşüşün sürdüğü piyasalarda bu durumun da büyük market zincirlerinin ciro dinamiklerine yansımalarını ekledi.

HİZMET SEKTÖRÜ PMI HAZİRANDA TOPARLANDI

Uluslararası finansal araştırma kuruluşu S&P Global'a bağlı analitik ajans IHS Markit tarafından yayınlanan verilere göre, Rusya'da haziran ayı hizmet sektörü PMI Endeksi 54,3 puandan 56,8 puana geriledi.

Rusya'nın hizmetler sektöründeki ticari faaliyet endeksinin (PMI) geçtiğimiz mart ayında keskin büyüme göstererek son iki buçuk yılın rekorunu kıldığı hatırlatılan raporda, mayıs ayında ise değerlerin 55,9 puandan 54,3 puana düştüğü kaydedildi.

Mayıs ayındaki düşüş sonrası güncel verilerin hizmet sağlayıcılardan elde edilen çıktıda haziran itibarıyla keskin bir artış gösterdiğine dikkat çeken uzmanlar, şirketlerin ticari faaliyetlerinde talepteki artış ve güçlü müşteri ilgisi sayesinde hızla toparlandığını vurguladı.

Raporda, haziran ayında sektördeki sipariş hacimlerinin Mart 2023'ten bu yana en hızlı büyümeyi gösterdiğine dikkat çekilirken, aynı zamanda yeni siparişlerin art arda beşinci ayda arttığı ifade edildi.

S&P Global analistleri, yeni sipariş sayısındaki artışın haziran ayında tedarikçilere personel sayısını artırma fırsatı sunduğunu kaydederken, böylece hizmet sektöründeki istihdamın Mayıs 2011'den bu yana en hızlı artışını gerçekleştirdiğinin altını çizdi.

İmalat sanayi PMI ise geriledi

Rusya'nın imalat sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), haziran ayında 52,6 puana geriledi.

Bir önceki ay 53,5 puana yükselen imalat PMI endeksinde haziran ayında yeniden düşüş yaşandığına değinilen raporda, "Üretim ve yeni siparişlerdeki hafif artışın ardından büyüme mayıs ayına göre biraz yavaşladı" ifadeleri kullanıldı.

Analistler, büyüme hızının mayıs ayına kıyasla yavaşlamış olmasına rağmen, genel olarak ortalama ile uyumlu olduğunu vurgularken, imalat sanayi endeksinin istikrarlı olduğunun altını çizdi.

Yurt içi taleplerindeki istikrarlı iyileşmenin sürdürülmesine dikkat çeken IHS Markit raporunda, dış pazarlardan taleplerdeki artışın da desteğiyle yeni siparişlerin haziran ayında artmaya devam ettiği ifade edildi.

Ayrıca haziran ayında fiyat baskısının bir miktar hafiflediği de kaydedilirken, aynı zamanda kaynak ve hammadde maliyetleri dikkate değer bir hızla artmaya devam etti.

İmalatta istihdam yaratma hızı yavaşlarken, bu dinamiklere rağmen, imalat firmaları devam eden işlerde üretim sürelerinde düşüş kaydediyor.

IHS Markit tarafından düzenlenen Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) hesaplamalarında 50 puanın üzerindeki değerler ticari aktivitede bir artışa, 50 puanın altındaki değerler ise sektörde yavaşlamaya işaret ediyor.

İŞVERENLER MAAŞ TEKLİFLERİNİ YÜKSELTİYOR

Rusya'da faaliyet gösteren iş ilanları servisi Rabota.ru araştırmaları, 2023'ün ilk yarısında işgücü piyasasındaki uzmanlar arasında maaş tekliflerinin en çok ofis hizmetleri ve ticari hizmetler alanında arttığını ortaya çıkardı.

İşverenlerin bu bölümlerde çalışacaklar için maaş tekliflerini geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 22 artırdığına değinilen araştırmada, öğrenci ve stajyerler için açık pozisyonlarda maaş tekliflerinin yüzde 22 artış gösterdiği, işverenlerin eğitim ve bilim alanındaki çalışanlarına yüzde 16 daha yüksek maaş önerdiği kaydedildi.

Aynı zamanda güzellik ve sağlık alanında maaş teklifleri yüzde 14 artış gösterirken, ticarete maaş tekliflerindeki artış yüzde 12'ye yükseldi.

İşgücü piyasasındaki maaş beklentilerinde ise bilgi teknolojileri uzmanları (IT) lider olurken, bu uzmanların maaş beklentisi 211 bin rubleye ulaştı.

Birinci sıradaki IT uzmanlarını, maaş beklentisi 204 bin rubleye ulaşan emlak ve inşaat sektörü çalışanları izlerken, üçüncü sırada ise 180 bin rublelik maaş beklentisiyle finans sektörü temsilcileri takip etti.

RUSLARIN EGZOTİK ÜLKELERDEKİ KONUTLARA İLGİSİ ARTIYOR

Haber Hattı

YENİ VE İKİNCİ EL DAİRE FİYATLARI ARASINDAKİ FARK BELİRLENDİ

Rusya'nın dev kamu bankası Sberbank'a bağlı emlak hizmeti Domclick, yeni konut ve ikinci el konut piyasası arasındaki fiyat farkını belirledi.

Haziran 2023 dönemi yeni ve ikinci el ipotekli konut işlemlerinin incelendiği araştırmalar, Rusya'nın en büyük bölgelerindeki yeni daireler konut projelerindeki daire fiyatlarının ikinci el dairelere kıyasla yüzde 41 daha pahalı olduğunu ortaya çıkarırken, raporda, yeni dairenin ortalama fiyatının metrekare başına 133 bin 500 ruble olduğu, ikinci el dairelerde ise fiyatların metrekare başına 94 bin 900 ruble ortalamasına sahip olduğu anlaşıldı.

Başkent Moskova'nın yüzde 1,9 ile yeni ve ikinci el daire arasındaki farkın en az olduğu şehirler sıralamasında lider olduğu gözlemlenirken, başkentteki yeni konut fiyat ortalamasının metrekare başına 257 bin 400 ruble olduğu, ikinci el konut fiyat ortalamasının ise 262 bin 300 ruble olduğu belirlendi.

Lider başkent yeni ve ikinci el konut fiyatları arasındaki farkın yüzde 16,2 olduğu Moskova Bölgesi izlerken, bölgedeki yeni dairelerin fiyat ortalaması metrekare başına 135 bin ruble, ikinci el daire fiyat ortalaması ise 157 bin ruble olarak kaydedildi.

İlk üçte farkın yüzde 16,3'e ulaştığı Krasnodar Bölgesi yer alırken, bölgedeki yeni daire fiyatları metrekare başına 130 bin 600 ruble, ikinci el daire fiyatlarının ise 152 bin ruble olduğu açıklandı.

Uluslararası gayrimenkul danışmanlık hizmeti Tranio'nun ticari direktörü Elena Milashenkova, yurtdışında mülk satın almayı düşünen Rusların Bali ve Vietnam gibi egzotik ülkelere taleplerinde artış yaşandığını söyledi.

Rus resmi haber ajansı RIA Novosti'ye konuşan Milashenkova, Rus vatandaşlarının 2023'ün ilk yarısında Karayip Denizi'nin güneydoğusundaki bir ada ülkesi olan Grenada başta olmak üzere Umman, Vietnam ve Bali gibi egzotik ülkelerdeki konutlarla daha fazla ilgilenmeye başladığını bildirdi.

Özellikle Karayip Denizi'nde bulunan Grenada Adası'ndaki mülk taleplerinin 4 kat arttığına dikkat çeken uzman, bununla birlikte 2023'ün ilk yarısında yurtdışından gayrimenkul almak isteyen Ruslar arasında en fazla talebin yüzde 30 ile Avrupa ülkelerini içerdiğini, bu dönemde Türkiye'de konut taleplerinin toplamdaki payının ise yüzde 11'e gerilediğini aktardı.

Yurtdışında konut taleplerinde Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) payı yüzde 13 olarak kaydedilirken, özellikle seferberlik sırasında birçok Rus vatandaşının göç ettiği iddia edilen Gürcistan'ın payı ise yüzde 8 olarak gerçekleşti.

Rusların Grenada Adası'na olan ilgisini Schengen ülkeleri ve İngiltere'ye vizesiz giriş sağlayan vatandaşlık alma fırsatıyla ilişkilendiren Tranio Ticari Direktörü, bu ülkede vatandaşlık alanları ABD'ye E-2 ticari vize alma imkanı elde edebildiğini hatırlattı.

Deniz aşırı emlak şirketi Nevstate'e göre Grenada'da konut almak isteyen Rusların şubat-mart döneminde 4 kat artış gösterdiği gözlemlenirken, ancak nisan itibarıyla ülkenin Ruslardan vatandaşlık başvurularını kabul etmeyi bırakmasıyla azaldı.

Uzmanlar ayrıca Umman'da gayrimenkul talebinde bir artış kaydederken, Tranio'ya göre Ocak-Haziran 2023 döneminde Rusların bu ülkedeki konut alımı için başvuru sayısı geçen yılın aynı dönemine göre üç katına çıktı.

Emlak danışmanlık şirketi Nika Estate genel müdürü Viktor Sadygov, BAE'ye kıyasla Umman'da daha düşük hava sıcaklıklarının olmasından dolayı Rusların buradaki gayrimenkul pazarına ilgi duymaya başladığını, ayrıca Umman'da emlak satın almanın yabancılara altın vize alabilme imkanı tanıdığını kaydetti.

Umman'da 300 ila 350 bin dolara konut satın alınabildiğini söyleyen uzman, yakın zamanda burada yeni bir doğalgaz sahası keşfedilmesi ve petrol ve gaz endüstrisi ile bağlantılı Rus şirketlerinin ülkede ofislerini açmaya başlamasıyla birlikte Rusların gayrimenkul talebinin keskin artış gösterdiğini sözlerine ekledi.

Tranio'ya göre, yurtdışında konut satın almak isteyen Rus vatandaşlarının yüzde 1'i 2023'ün ilk yarısında Vietnam'ı seçerken, bu ülke için başvuru sayısı 2022'nin ilk yarısına göre dörtte bir artış gösterdi.

Milashenkova, 72 bin avrodan başlayan konut fiyatlarına sahip olan Vietnam'da hem

konut hem de yaşam maliyetinin Ruslar için uygun olduğunun altını çizirken, "Bu ülke, Ruslar için Asya'daki en uygun plaj tatili alternatiflerinden biri olmaya devam ediyor" ifadelerini kullandı.

Mülk satın almak için bir başka popüler destinasyon Bali olurken, yurtdışı gayrimenkul taleplerinin yüzde 5'ine sahip olan Bali'de Rusların konut talebinin 2023'ün ilk yarısında 1,5 kat artış gösterdiği belirlendi.

Türkiye'de konut yatırımında Ruslar liderliğini sürdürüyor

Bu yılın ocak-mayıs döneminde yabancıların konut yatırımında liderliğini sürdürürken, TÜİK'in konut satış istatistiklerine göre ocak-mayıs döneminde en çok konut yatırımını Ruslar yaptı.

Rusya Federasyonu vatandaşlarına satılan konut adedi yüzde 44,4'lük artışla 5 bin 723'e ulaştı.

Haziran ayında ise yabancılara yapılan konut satışlarının geçen yılın aynı ayına göre yüzde 69,6 azalarak 2 bin 625'e gerilediğini bildirirken, bu dönemde yabancılara konut satışında ilk sırayı 733 konut ile yine Rusya vatandaşları aldı.

Haziran ayında Türkiye'de yabancılara yapılan konut satışlarında ilk sırayı 1004 konut satışı ile Antalya aldı. Bu il 760 konut satışı ile İstanbul ve 223 konut satışı ile Mersin takip etti. Yabancılara yapılan konut satışları ocak-haziran döneminde ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 45,5 azalarak 19 bin 275 olarak gerçekleşti.

Bu yılki toplam konut üretim hacmi tahmini açıklandı

İnşaattan sorumlu Rusya Başbakan Yardımcısı Marat Husnullin, 2023 yılında ülkede toplam konut üretim hacimlerinin 103 ila 104 milyon metrekare olarak beklendiğini açıkladı.

Bu yılın ilk yarısında Rusya'da toplam konut üretim hacimlerinin 52 milyon 100 bin metrekare olarak gerçekleştiğini hatırlatan Başbakan Yardımcısı, en yoğun konut inşaat aktivitelerinin genellikle yılın ikinci yarısında gerçekleştiğini kaydederek, açıklamasında, "Bu yılın ilk yarısında 52 milyon metrekareyi bulduysak, ikinci

yarısında da en az bu hacmi yakalayacağımız garanti. Tahminimize göre bu yıl 103-104 milyon metrekarelik konut üretim hacimlerine sahip olacağız" ifadelerini kullandı.

İnşaat sektörü konut kredilerine bağlı

Husnullin, Rusya'da salgınla birlikte rekor hacimlerin yaşandığı konut üretimine en büyük desteğin devletin sunduğu ipotek programları olduğunu vurgularken, bununla birlikte yıllar boyunca devletin bu programı sunamayacağına dikkat çekti.

Devlet destekli ipotek programlarının gelecekte yalnızca konut talebi düşük olan bölgelere odaklanabileceği sinyali veren Başbakan Yardımcısı, "Şu anda kategoriye ayıracağımız yeni ipotek programı üzerinde çalışıyoruz. Konut talebinin yüksek olduğu bölgeler için farklı, düşük olduğu bölgelerde ise ipotek desteklerinde farklı bir yaklaşım olacak. Sanırım bu önerileri gelecek yılın bahar mevsimine kadar sunacağız" dedi.

Yakın zamanda konuşan Rusya Merkez

Bankası başkanı Elvira Nabiullina, tercihli ipotek programlarının aşamalı olarak kaldırılması gerektiğini söylemiş, hedefli kredilendirme lehine bir seçim yapılması gerektiğinin altını çizmişti.

Devlet destekli konut kredisi programının hazinenin omuzlarında giderek ağırlaşan bir yük, vatandaşlar için ise konut fiyatlarında artışa neden olarak erişimi zor bir araç haline aldığına değinen Nabiullina, ipotek programlarının uzatılmasına karşı olduklarını sözlerine ekledi.

KURUMSAL İFLAS SAYISI YÜZDE 40 AZALDI

Birleşik Federal Bilgi Kaydı Servisi (Fedresurs), Rusya'daki iflas başvurularına dayanarak hazırladığı raporunda, 2023'ün ilk yarısında kurumsal iflasların sayısının geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 40 azaldığını belirledi.

İstatistiklere göre bu yılın ilk yarısında kaydedilen kurumsal iflas sayısı 3 bin 100'ün biraz üstünde olarak gerçekleşirken, öte yandan 2022'nin ilk yarısında yüzde 68,5 olan iflas alacaklılarının 2023'ün ilk yarısında açtığı davaların artış göstererek yüzde 78,9 olduğuna da dikkat çekildi.

Bu yılın ilk yarısında iflas eden şirket sayısında bölgeler arasında liderler başkent Moskova, Moskova Bölgesi ve St. Petersburg olurken, ilk üçü Tataristan Cumhuriyeti, Sverdlovsk Bölgesi ve Krasnodar Bölgesi takip etti.

İflas sayılarındaki düşüşe rağmen yakın zamanda yükselme eğilimi kaydettiklerine vurgu yapan Fedresurs Başkanı Aleksey Yukhin, "Kurumsal alacaklıların dava sayısındaki artış, gelecekte iflas sayısının aylık bazda yaklaşık 600 ila 800'e çıkmasını bekleyebileceğimizi gösteriyor" diye konuştu.

Yukhin, aynı zamanda işletmelerde denetimlerin düşürülmesi ve bazı vergi

muafiyetlerinin etkisiyle iflasa yakın bir dizi şirketin faaliyet göstermeye devam edeceğini vurgularken, "Belirttiğimiz faktörler nedeniyle pandemi sonrası aylık kurumsal iflasların bin ila bin yüze ulaştığı 2022 yılına geri dönmemiz pek mümkün değil. Ancak alacaklı sayısında artış olduğu da bir gerçek" ifadelerini kullandı.

Araştırmaya göre, 2022'nin ilk yarısında yüzde 68,5 olan iflas alacaklılarının 2023'ün ilk yarısında başlattığı kayıt işlemlerinin payı yüzde 78,9 olurken, Başkörtöstan, Khabarovsk Bölgesi ve Samara'da bu yılın ilk yarısında iflas eden şirket sayısındaki artış dikkat çekti.

Rusya Ekonomik Kalkınma Bakan Yardımcısı İlya Torosov, şirket iflaslarının sayısına ilişkin istatistiklerin yıldan yıla bazı dalgalanmalar gösterdiğine değinirken, "Bu nedenle, bu tür veriler devletin denetim ve vergi muafiyetlerinin neden olduğu etkilerle ilişkilendirilmemelidir" dedi.

Fedresurs araştırmasına göre 2023'ün ilk yarısında vatandaşların bireysel iflas sayısı 2022'nin aynı dönemine göre yüzde 34,3 artarak 162 bin 900'e yükselirken, öte yandan büyümenin yavaşladığı da eklendi.

Ocak- Haziran 2022 döneminde

Rusya'da bireysel iflas sayısı 2021'in ilk yarısına göre yüzde 37,8 artarak 121 bin 300'e yükselmişti.

Bu yılın ilk yarısındaki rakamları değerlendiren Fedresurs başkanı Yukhin, vatandaşların iflas sayısındaki artış hızının yine de çok yüksek olduğunun altını çizerek, aynı zamanda mahkeme dışı iflas sayısının da 1,8 kat arttığını ifade etti.

İzvestiya gazetesine konuşan Ekonomik Kalkınma Bakan Yardımcısı Torosov, 1 Eylül 2020 itibarıyla şahıs iflas başvuruları için yürürlüğe giren yeni uygulamayla 50 bin ruble ile 500 bin ruble arasında borcu bulunan ve ödeyemeyen şahısların mahkemeye başvurmadan iflas ilan edebilmesini sağlayan mekanizmadan yaklaşık 10 bin 600 kişinin yararlandığını söyledi.

22 bin 500 bireyin de iflas başvurusu yaptığını belirten Ekonomik Kalkınma Bakan Yardımcısı, iki yıl içerisinde iflası onaylanan vatandaşların 3,7 milyar rublelik borcunun otomatik olarak silineceğini sözlerine ekledi.

Bakanlığın pandemiye sunduğu mahkemesiz iflas mekanizması, vergi ve kredi borçları, kefalet veya nafaka borçları ödemelerini gerçekleştirilemesi gibi nedenleri olan şahısların tüm borçlarının silinmesini sağlıyor.

İŞ DÜNYASINA YENİ ATILAN KOBİ'LERİN TERCİHİ GİYİM

Rusya'da çevrimiçi yazar kasa hizmeti veren bilişim şirketi Evotor tarafından yapılan perakende araştırmalarının sonuçları, bu yılın ilk yarısında perakende sektörüne giren küçük işletmelerin en çok giyim mağazası ve bakkaliye açtığını gösterdi.

Yılın ilk yarısında perakende sektörünün Rusya'da iş kaydı yaptıran herkes için en popüler sektör olmaya devam ettiğine dikkat çekilen raporda, bu dönemde en popüler perakende işletmesinin giyim mağazaları olduğu, ikinci ve üçüncü sırada ise butik mağazalar ve mahalle marketlerinin yer aldığı bildirildi.

Bu yılın ocak-haziran aylarında perakende segmentinde iş dünyasına atılan küçük işletmelerin yüzde 12'si giyim mağazası açarken, butik mağaza ve bakkalların payı ise yüzde 6 ile 10 arasında değişiklik gösterdi.

Yeni açılan sokak tezgahlarının payı yüzde 5, çiçekçi dükkanlarının payı ise yüzde 4 olurken, yeni küçük ve orta ölçekli işletme (KOBİ) kayıtlarında diğer popüler segmentler arasında yüzde 3'lük payla tekel bayii, kahvehane, özel tütün mağazaları ve butik oteller de yer aldı.

Evotor araştırması, 2023 yılında perakende işletmesi açanların yaklaşık yüzde 49'unun 18-35 yaş arası genç nüfus kategorisi olduğuna da dikkat çekerken, araştırmayı değerlendiren Delovaya Sreda Genel Müdür Vekili Aleksey Grishchenko, perakende ticaretin geleneksel olarak Rusya'da yeni bir iş kurmak için en çok talep edilen ilk 10 alanın başında geldiğini belirtti.

Grishchenko, 2023'ün ilk yarısında yeni açılan perakende işletmelerinin toplamdaki payının yüzde 30 olduğunu hatırlatırken, "Yani aslında her üç girişimciden biri perakende satış yapmak için kendi işini kurdu" ifadelerini kullandı.

Evotor'un Pazarlama Direktörü Natalya Sergienko, yılın ilk yarısında girişimcilik ve tüketici faaliyetlerinde artış olduğunu doğrularken, "Açılan yeni mağaza sayısı, yapılan alım sayısı, ortalama fatura ve buna bağlı olarak KOBİ'lerin cirosu artıyor. Verilerimize göre küçük bir işletmenin ortalama geliri geçmiş yıla kıyasla yüzde 12 arttı, ortalama fatura ise yüzde 9 oranında yükseldi" diye konuştu.

RUSYA'DAKİ KOBİ SAYISININ SON ÜÇ YILDA NE KADAR ARTTIĞI BELİRLENDİ

Perakende sektöründe faaliyet gösteren araştırma şirketi Kontur tarafından yapılan araştırmaya göre, Rusya'da küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ) sayısı 2020'den 2023 yılına kadar yüzde 4,5 artış gösterdi.

Araştırmayı değerlendiren Kontur uzmanı Vasily Danilchik, son üç yılda, 10 Haziran 2020'den başlayarak Haziran 2023 dönemine kadar KOBİ sayısının yüzde 4,5 artarak 6 milyon 307 bin 55 kuruluşa ulaştığını kaydederken, işletmelerin aynı zamanda devletin kendisine destek ve fırsat vermesini beklediğini ekledi.

2020'den 2022'ye kadar KOBİ'lerin yer aldığı tamamlanan kamu ihalelerinin hacmi 1,35 trilyon rubleden 1,69 trilyon rubleye yükselirken, KOBİ'lerin toplam kamu ihalelerindeki payı 2020'den 2022'ye yüzde 2 artarak yüzde 37'ye yükseldi.

Yakın zamanda konuşan Rusya Ekonomik Kalkınma Bakanı Maksim Reshetnikov, küçük ve orta ölçekli işletmeleri (KOBİ) desteklemek için hükümet komisyonunun dört önceliğe odaklanacağını söylemişti.

Bakanlar Kurulu toplantısında, KOBİ'lere destek amacıyla uygulanan ilgili ulusal projenin 2024'te tamamlanmasının ardından sektörün gelişmesini sürdürmesi gerektiğini altını çizen Reshetnikov, bu alanlarda hükümet tarafından belirlenecek önceliklerin küçük işletmelerde niteliksel değişime izin vereceğini, ulusal projenin sonuçlarının sektörel bağlamda analiz ve adrese teslim desteklerin seçilebilmesini mümkün kıldığını aktardı.

Reshetnikov, KOBİ'lere destek amacıyla hükümetin sunacağı 4 öncelik arasında ilkinin, faaliyetlerine yeni başlayan start-up girişimcilerin ilk iki yıl hayatta kalabilmelerini sağlayabilecek bir önlem olacağını vurgularken, "İstatistiklere göre girişimlerin yarısı bu dönemde kapanıyor. Desteklerde önceliklerimizden biri yeni iş hayatına atılan KOBİ'leri ilgilendirecek" dedi.

İkinci önceliğin ise büyüyen KOBİ'leri desteklemek olacağına dikkat çeken Ekonomik Kalkınma Bakanı, büyüyen işletmeler üzerindeki vergi yükü artışının yanında daha karmaşık raporlama, kontrol ve denetleme mevzuatının işletmelerin iş modelini bozduğunu, bu süreci KOBİ'lerin yalnızca yüzde 3'ünün başarılı bir şekilde atlatabildiğini altını çizdi.

Üçüncü önceliğin sanayi, bilişim, mühendislik merkezleri, küçük teknoloji şirketleri ve turizmi içeren stratejik sektörlerden büyüyen işletmeler olacağına değinen Reshetnikov, onlara en ciddi destek tedbirleri sağlanacağını aktardı.

E-TİCARET YENİ SATIĞIYA DOYDU

Rusya'nın dev özel kredi kuruluşlarından Tinkoff Bank'ın gerçekleştirdiği geniş çaplı çevrimiçi perakende araştırmasının sonuçları, e-ticaret sektöründe özellikle salgının başlangıcıyla rekor büyüme gösteren satıcı sayısında düşüşün başladığını ortaya çıkardı.

Çevrimiçi perakende aktif satıcı sayısındaki büyüme eğiliminin geçtiğimiz yılın son yarısı itibarıyla düşmeye başladığı kaydedilirken, 2022 yılının başında sayıları dört kat artan satıcı sayısının 2023'ün ilk çeyreğinde yalnızca yüzde 21 büyüyebildiği gözlemlendi.

2019'dan 31 Mart 2023'e kadarki dönemde Rusya'nın en büyük çevrimiçi perakende mağazaları Wildberries, Ozon, Yandex Market, KazanExpress, AliExpress ve Sbermegamarket verilerini kapsayan Tinkoff araştırmasında, 2022'nin ilk çeyreğinden 2023'ün ilk çeyreğine kadar, dev e-ticaret platformlarında "yeni satıcı" sayısının yalnızca yüzde 21 yükseldiği vurgulanırken, karşılaştırma için 2021'in dördüncü çeyreğinde e-ticarette yeni satıcı sayısının yıllık bazda 4,6 kat arttığı, 2022'nin ilk çeyreğinde ise yüzde 288'lik artıştan sonra geçtiğimiz yılın son yarısında büyümenin yüzde 49'a gerilediği belirlendi.

E-ticaret yeni satıcıya doymaya başladı

Araştırma sonuçlarını değerlendiren Tinkoff e-ticaret direktörü Ilya Kretov, ürünlerini çevri-

miçi platformlarda sergilemeyi seçen satıcı sayısında 2020-2021 döneminde yaşanan rekor büyümenin geride kaldığına değinirken, "Büyüme eğilimindeki düşüş, işletmelerin belirli bir süre içinde gerekli ciroya ulaşmamasıyla e-ticareti sonlandırması, aynı zamanda daha büyük oyuncuların e-ticarette tüketiciler tarafından daha fazla tercih edilmesiyle açıklanabilir" diye konuştu.

Ayrıca, her piyasanın ekosistemi doyduğunda nicelik yerini kaliteye yöneldiğine vurgu yapan Kretov, Ozon, Wildberries ve diğer çevrimiçi alışveriş platformlarında daha uzun yaşayabilen ve aynı anda birkaç platformda ticaret yapabilen profesyonel satıcıların diğerlerini piyasadan çıkardığını, yakın gelecekte e-ticaretin büyük ve güçlü satıcıların gelişmesiyle büyüme eğilimi tahmin ettiklerini sözlerine ekledi.

Tinkoff'a göre e-ticarette satıcı sayısını en fazla artıran çevrimiçi platform Ozon olurken, Ocak-Mart 2022'de platformuna katılan yeni satıcı sayısındaki artışın yüzde 23 olduğu, bu yılın ilk çeyreğinde ise büyümenin yüzde 34 olarak kaydedildiği belirlendi.

Wildberries ise satıcı sayısı açısından liderliğini korumasına rağmen payı yüzde 63'ten yüzde 52'ye geriledi.

Satıcıların yüzde 64'ü, Ozon ve Wildberries platformlarıyla aynı anda çalışmayı tercih

ederken, iki platform ile aynı anda çalışan satıcıların payı yıl içinde yüzde 13'ten yüzde 18'e yükseldi.

Araştırmalara göre 2023'ün ilk çeyreğinde satıcıların yüzde 78'i yalnızca bir e-ticaret platformunda, yüzde 1'i ise dört veya daha fazla alışveriş sitesiyle çalıştığı aktarıldı.

E-ticaret cirosu büyümesini sürdürecektir

Rusya E-Ticaret Şirketleri Birliği (AKIT) Başkanı Artyom Sokolov, bu yılın sonunda ülkedeki e-ticaret cirosunun yaklaşık 6 ila 6,5 trilyon rubleye ulaşacağını söyledi.

Rus TV kanalı NTV'ye verdiği demecinde, e-ticaretin perakendeye kıyasla sürekli büyüme eğiliminde olduğunu vurgularken, "Yıl sonunda bu e-ticaret cirosu yaklaşık 6-6,5 trilyon ruble olacaktır. Sektörde şu anda yüzde 20-30 olarak tahmin edilen büyüme oranı devam edecek" dedi.

Sokolov, beş yıl içinde internet üzerinden ticarete ciroların 12,5 trilyon rubleye ulaşabileceğini kaydederken, 2023'ün ilk çeyreğinde Rusya'daki e-ticaret cirosunun toplam perakende satışların yüzde 12,9'unu oluşturduğunu sözlerine ekledi.

AKIT verilerine göre bu yılın ocak-nisan döneminde ülkedeki e-ticaret cirosunun geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 17 artarak yaklaşık 1,8 trilyon rubleye ulaştığı belirlenmişti.

RUSLAR DAHA ÇOK ÇALIŞMAYA BAŞLADI

Rusya Federal İstatistik Servisi (Rosstat) verilerine göre, düşük işsizlik ve personel sıkıntısı zemininde Rusların çalışma sürelerinin arttığı kaydedilirken, çalışma haftası süreleri 2010'dan bu yana ilk kez 38,5 saate çıkarak rekor kırdı.

Bu yılın ocak-mart döneminde Rus çalışanların haftada ortalama 38 saat 30 dakika çalıştığını bulan uluslararası denetim ve danışmanlık ağı FinExpertiza, yıl boyunca beş günlük çalışma süresinin fiilen 38 saat 29 dakikaya çıktığını altını çizdi.

Rosstat verilerine dayanan araştırmasında, 2010'dan bu yana Rusların haftalık çalışma süresinin bu yılın ilk çeyreğinden daha yüksek olmadığına dikkat çeken şirket uzmanları, Ruslar arasındaki iş yükündeki artış ciddi personel sıkıntısı, özellikle savunma sanayi ile birlikte işletmelerin birkaç vardiyada çalışmaya geçişi ve kadınların ekonomik katılımdaki artıştan kaynaklandığına inanıyor.

Çalışma haftası nasıl değişti?

Araştırma sonuçlarına göre bu yılın ilk çeyreğinde istihdam edilen bir Rus çalışanın haftada ortalama 38 saat 30 dakika çalıştığı gözlemlenirken, bir yıl önceki aynı dönemde Rusların haftada yaklaşık 38 saat 14 dakika, 2021'de ise 38 saatin biraz altında çalıştığı hatırlatıldı.

Analistler, Rusların en az pandemiyin zirvesinde mesai süresine sahip olduğunu vurgularken, 2020'nin ikinci çeyreğinde çalışma haftasının 31 saat 37 dakikaya gerilediği, ardından ortalama çalışma haftasının giderek toparlanmaya başladığı belirtiliyor.

Rosstat verilerine göre, bu yılın ilk çeyreğinde Rusların yüzde 89,8 ile haftada 31 ila 40 saat çalıştığı kaydedilirken, haftada 40 saatten fazla çalışanların ise yüzde 4,3 olduğu, nüfusun yüzde 3,9'unun ise haftada 31 saatten az çalıştığı gözlemlendi.

Rusya'da iş mevzuatına göre çalışma saatleri haftada 40 saati geçmezken, genel olarak bu beş sekiz saatlik iş günü olarak biliniyor.

Bununla birlikte bir dizi işçi kategorisi için azaltılmış çalışma saatleri belirlenirken, bunların arasında hamile kadınlar, 18 yaş altı çocuklar, kuzey bölgelerinde yaşayanlar, madencilik ve doktorlar yer alıyor.

FinExpertiza analistleri, mevzuata rağmen düzensiz bir çalışma gününe sahip olanların haftada 40 saatten fazla çalışabileceğini kaydederken, ancak işletmelerde bu formatın fazla mesai olarak nitelendirilmesi gerektiğinin altını çiziyor.

MOSKOVA'DA HAZİRAN AYI İKİNCİ EL KONUT SATIŞLARI REKOR KIRDI

Rusya Federal Tapu, Kadastro ve Haritacılık Servisi (Rosreestr), ülkenin başkenti Moskova'da ikinci el konut satış işlem sayısının bu yılın ocak-haziran döneminde bir önceki yıla kıyasla yüzde 15 artış gösterdiğini bildirdi.

Raporda, Ocak-Haziran 2023 döneminde başkentte servis tarafından kaydedilen ikinci el konut satış işlem sayısının 78 bin 100 adede ulaştığı, bu hacimlerin geçtiğimiz yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 15 daha fazla olduğu ifade edildi.

Rosreestr, haziran ayındaki ise ikinci el konut satış işlem sayısının rekor seviyeye ulaştığını vurguladığı açıklamasında, geçtiğimiz ay konut satışı (değişimi) sözleşmelerine dayalı olarak yaklaşık 15 bin 800 işlem gerçekleştirildiğini, bu hacimlerin Haziran 2022'ye göre yüzde 89, Mayıs 2023'e göre ise yüzde 10 daha fazla olduğunu altını çizdi.

İpotekli konut satışlarında da keskin artış yaşandı

Rusya Federal Kadastro, Tapu ve Haritacılık Servisi (Rosreestr), ülkenin başkenti Moskova'da konut alımına yönelik ipotek işlemlerinin sayısının Ocak-Haziran 2023 döneminde yüzde 24 artış gösterdiğini bildirdi.

Servis tarafından kaydedilen ipotekli konut satış sözleşmesi sayısı 64 bin 700 adet olarak belirlenirken, bu rakamların geçtiğimiz yılın ocak-haziran dönemine kıyasla yüzde 24 daha fazla olduğu, aynı zamanda yılın ilk yarısında elde edilen sonuçların tüm yıllar için en yüksek sonuç olduğu vurgulandı.

Rosreestr, açıklamasında, "Yılın ilk yarısının sonuçlarına göre, Moskova'daki ipotekli konut satış işlemleri tüm yılların en yüksek rakamlarına ulaşmış, daha önce sözleşme sayıları hiçbir zaman 64 bini geçmemiştir" ifadelerini kullandı.

Haziran ayında Moskova'da 13 bin 100 konut işleminin ipotek yardımıyla gerçekleştirildiğine dikkat çekilirken, bu rakamların da Haziran 2022'ye kıyasla neredeyse iki kat ve geçtiğimiz mayıs ayına kıyasla ise yüzde 13 daha fazla olduğu eklendi.

İmalat sanayindeki işgücü talepleri keskin artış gösterdi

Rusya'nın dev çevrimiçi alışveriş platformlarından Avito'nun İş İlanları hizmeti Avito Rabota'nın genel müdürü Artem Kumpel, imalat sanayinde işgücü taleplerinin yıl içinde yüzde 139 arttığını söyledi.

İmalatta özellikle seferberlik sonrası büyük işgücü açığının yaşandığı Rusya'da, işverenler tarafından en çok aranan eleman kategorisinin makine mühendisi, deşirmenci, tornacı ve öğreticiler olduğuna dikkat çeken Kumpel, sadece yılın ilk yarısında imalat sanayilerinde açık pozisyon sayısının bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 72 arttığını altını çizdi.

Bu artışın ülkedeki üretim kapasitesindeki artışa ve yeni işletmelerin açılmasına bağlayan uzman, kaynak operatörlerine olan taleplerin yüzde 382 arttığını bildirdi.

Kaynakçılara olan talebin son altı ayda yüzde 124 arttığı, tornacılar için sunulan iş tekliflerinin ise yüzde 335 yükseldiği kaydedilirken, ayrıca imalatta marangoz talepleri yıl içinde yüzde 87 yükseldi.

Samarada imalat alanında çalışanlara olan taleplerde son bir yılda yüzde 175 arttığı, başkent Moskova'da ise işveren taleplerinin yüzde 173'e ulaştığı kaydedilirken, bu iki şehrin Tula ile birlikte yıl boyunca sanayi işçisine olan talep artışı açısından lider oldukları vurgulandı.

Avito uzmanları, b alandaki çalışan maaşlarının yıllık bazda yüzde 22 arttığına da değinirken, ortalama maaş 51 bin 789 rubleye ulaştı.

TC MOSKOVA BÜYÜKELÇİLİĞİ 7. Rostovskiy Pereulok No 12 Metro Kievskaya Tel: +7 495 994 48 08 Fax: +7 495 956 55 97	TURKISH AIRLINES Moskova ofisi Valovaya Ulitsa 35, Wall Street iş merkezi Tel: 8 800 700 61 61	Credit EuropeBank 14. Olimpiyskiy Prospect, Moscow, Russia 129090 Tel: +7 (495) 725 40 40 Faks: +7 (495) 725 40 41 www.crediteurope.ru	DenizBank 13. Bld. 42, 2nd Zvenigorodskaya Str., 6th floor, Moskova, 123022, Tel: +7 (495) 725-1020 Faks: +7 (495) 725-1025 www.denizbank.ru	ZİRAAT BANK (MOSCOW) JSC 16 Marksistskaya Ulitsa 109147, Moskova Tel: (495) 232-67-37 Faks: (495) 232-67-36 www.ziraatbank.ru	İŞBANK Rusya'da da Yanınızda... www.isbank.com.ru +7 495 232-12-54
lounge bodrum Türk ve Avrupa mutfağı http://bodrum.moscow +7 (985) 222 46 61	BOSFOR RESTORAN Türk Mutfağı Arbat Ulitsa (Eski Arbat) No:47 Metro "Smolenskaya" Tel: (499) 241 93 20	DomKebaba Geleneksel Türk Mutfağı http://domkebab.ru +7 (925) 312 67 03	KEBAB HOUSE Türk Sofrasının Kebab Menüsinü Rusya'da En Geniş Veren Restoran Adres: Eski Arbat sokağı No:22 Tel: +7 (929) 996 02 02	Antalya +7 (903) 566-95-71 +7 (909) 666-47-21 Savinskaya naberezhnaya, 3	Baklava, Kadayıf, Börek, Revani, Fıstık ezmesi, Kurupasta çeşitleri Metro "Novokuznetskaya" Tel: (495) 741 3388 Mob: 8926 253 8939 Kontrol imalatı
Logitrans Moskova, street Dorogobuzhskaya, No14 +7 (495) 744 76 11 info@logitransport.com www.logitransport.com	VEGAS KONSULTANT GRUP Danışmanlık Hizmetleri Stary Arbat sk. No:25 ofis 5A Tel: (495) 691-44-06 Fax: (495) 691-44-06	Golden Financial Services Mali Müşavirlik Tel: +7 (499) 177 93 41 Mob: +7 (926) 976 86 06	COPYMOS 7/24 DİJİTAL BAŞI MERKEZİ Renkli ve S/B Proje ve Katalog Basımı Kartvizit Web Tasarımı Fotoğraf Katalog Reklam ve Promosyon Hiz. +7 495 518 69 50 www.copymos.ru	РЕССТІЖ Matbaa http://presstij.ru +7 (495) 085 95 45 info@presstij.ru	ТИПОГРАФИЯ FORTE PRESS Matbaa Moskova Tel: +7 (495) 505-63-13 Mob: +7 (925) 504-63-95 109382, Москва (м. Люблино), Егорьевский проезд, 2А e-mail: info@forte-press.ru
CENTAVRA ELECTRA Kaynak Elektrodu, Telleri ve Kaynak Makineleri Tel: (495) 517-65-93 www.tsentavra.ru	МЕССАЖ www.messan.ru FUAR ORGANİZASYONLARI Stand Tasarım ve kurulum hizmetleri. +7 (499) 783-43-79, +7 (495) 772-26-61 info@messan.ru, sancakcan@mail.ru	Digiturkasia Çağın Merkezi +7 495 517 10 33 www.digiturkasia.ru	LİLİTH İç çamaşır aksesuarları http://lilith-lingeria.ru info@lilith-lingeria.ru +7 (495) 151 15 10	МОСТЕКС Örme kumaş http://mosteks.com +7 (495) 008 37 89 info@mosteks.com	ФИ-мекс Dar Dokuma ve Örme Şerit İmalatı http://fitex.ru +7 (499) 372 27 00 info@fitex.ru
МОСЛЕНТЫ Dokuma ve örme şerit boyahanesi http://moslenti.ru +7 (495) 151 15 10 info@moslenti.ru	МОСЛЕБЛА Etiket imalatı Dokuma, baskı, deri, plastik etiket http://moslabel.com +7 (495) 787 89 94 info@moslabel.com	YENİGÜN İNSANA VE YAŞAMA DEĞER İLKEMİZDİR Tel : +7 495 544 46 12 fax: +7 495 544 46 13 www.yenigun.com.tr	ESTA CONSTRUCTION www.estacons.com/ru	HAYAT www.hayat.com	Rus Türk İşadamları Birliği RTIB www.rtib.com Tel: +7 (495) 649 02 45 Adres: Bolshoi Ovchinnikovskiy per., 16

Gazetem rehberde reklamınızın yer almasını istiyorsanız reklam@gazetem.ru e-mail adresinden bize ulaşabilirsiniz.

KÜRESELLEŞEN RUS ŞİRKETLERİN SAYISI YÜZDE 57 ORANINDA ARTTI

Rusya'da ekonomik kalkınma projelerinin finanse edilmesi için kurulan devlet yatırım bankası VEB.RF'e bağlı Rusya İhracat Merkezi'nin (REC) genel müdürü Veronika Nikishina, hükümetin enerji dışı ihracata verdiği destek sonucunda küresel ticarete yer alan Rus şirketlerinin sayısının 6 yılda yüzde 57 oranında arttığını söyledi.

Devlet Duması'nda düzenlenen 'Yeni koşullarda KOBİ'lere ihracat desteği' konulu yuvarlak masa toplantısında konuşan Nikishina, enerji dışı kaynak ihracatına verilen desteğin meyvelerini verdiğini vurgularken, "Bunun sonucunda dışarıya açılan ve küreselleşen Rus şirket sayısı son 6 yılda yüzde 57 artış gösterdi" dedi.

REC Genel Müdürü, devlet destekleri sayesinde ihracatçı sayısındaki artışın hem ülkedeki ticari yatırım faaliyetlerine hem de Rusya ekonomisine önemli bir katkı olarak geri döndüğüne dikkat çekerken, 2016 yılında enerji dışı ürün ihracatı yapan 45 bin Rus şirketi olduğunu, geçen yıl ise bu sayının 71 bin 500'e yükseldiğini ifade etti.

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ) ihracatta yalnızca Rusya pazarının ölçüyle sınırlı kalmayarak çok daha fazla tüketicinin bulunduğu Çin ve Hindistan'daki alıcılara ulaşmaya başladığına değinen Nikishina, "Bu pazarlara açılan KOBİ'lerimiz kar artışı elde ederken, aynı zamanda döviz kazancı ve dolayısıyla finansal akışların çeşitlendirilmesi için bir fırsat yaratıyor" diye konuştu.

Nikishina, aynı zamanda yurtdışına açılan KOBİ'lerin rekabet sayesinde kaliteye de odaklandığına vurgu yaparak, bunu sonucunun iç pazardaki ürünlere de yansıtıldığını sözlerine ekledi.

Rusya İhracat Merkezi, ülkenin enerji dışı ihracatından elde ettiği bütçe gelirlerinin 3,1 trilyon rubleye ulaşacağını tahmin ediyor.

Hükümet, KOBİ'ler için "adrese teslim" desteklere odaklandı

Yakın zamanda konuşan Rusya Ekonomik Kalkınma Bakanı

Maksim Reshetnikov, küçük ve orta ölçekli işletmeleri (KOBİ) desteklemek için hükümet komisyonunun dört önceliğe odaklanacağını söylemişti.

Reshetnikov, KOBİ'lere destek amacıyla hükümetin sunacağı 4 öncelik arasında ilkinin, faaliyetlerine yeni başlayan start-up girişimcilerin ilk iki yıl hayatta kalabilmelerini sağlayabilecek bir önlem olacağını vurgularken, "İstatistiklere göre girişimlerin yarısı bu dönemde kapanıyor. Desteklerde önceliklerimizden biri yeni iş hayatına atılan KOBİ'leri ilgilendirecek" dedi.

İkinci önceliğin ise büyüyen KOBİ'leri desteklemek olacağına dikkat çeken Ekonomik Kalkınma Bakanı, büyüyen işletmeler üzerindeki vergi yükü artışının yanında daha karmaşık raporlama, kontrol ve denetleme mevzuatının işletmelerin iş modelini bozduğunu, bu süreci KOBİ'lerin yalnızca yüzde 3'ünün başarılı bir şekilde atlatabildiğini altını çizdi.

Üçüncü önceliğin sanayi, bilişim, mühendislik merkezleri, küçük teknoloji şirketleri ve turizmi içeren stratejik sektörlerden büyüyen işletmeler olacağına değinen Reshetnikov, onlara en ciddi destek tedbirleri sağlanacağını aktardı.

Bakan, dördüncü önceliğin büyüme sayesinde KOBİ kategorisinden ayrılan ve gelişmeye devam eden tüzel kişilere destek olacağını belirtirken, gelir artışıyla mevzuata göre KOBİ kategorisinden ayrılan işletmelerin bu kategorideki tüm devlet desteklerinden mahrum bırakıldığını, bu durumun da büyüyen işletmeler için şok darbesi yarattığını açıkladı.

Rusya'da küçük ve orta ölçekli işletmelere (KOBİ) kredi veren ve kamuya ait KOBİ Bankası olan MSP Bank'ın yönetim kurulu başkanı Aleksandr İsayevich, 2020'den 2022'ye kadar devlet destekli kredi alan küçük ve orta ölçekli işletmelerin sayısının 42 binden 130 binin üzerine çıktığını söylemiş, devlet desteklerinin küçük işletmeler için özellikle pandemi döneminde kurtarıcı rol oynadığını altını çizmişti.

RUSYA, KÜRESEL TARIM İHRACATINDA KAÇINCI SIRADA?

Tarım Bakanlığı'na bağlı Federal Tarım İhracatı Geliştirme Merkezi Agroexport, Rusya'nın 2022 yılında dünyanın ilk 20 gıda ihracatçısı arasındaki yerini koruyarak 17'inci sırada yer aldığını bildirdi.

Rusya'nın geçtiğimiz yılın sonuçlarına göre küresel gıda ihracatında yüzde 2,1'lik paya sahip olduğu vurgulanan açıklamada, "Gıda ürünleri ve tarımsal hammaddelerin en büyük tedarikçileri arasında Rusya payını yüzde 2,1'e çıkararak 17. sırada yer almış olup, aynı zamanda ilk 20 ülke arasında, son 10 yılda tarım ürünleri ihracatının 2,5 kat arttıran tek ülke olmuştur" ifadelerini kullandı.

2022'nin sonunda Rusya'nın tarım ürün-

leri ihracatı yüzde 12 artarak 41,6 milyar dolara ulaşırken, tahıl ihracatı satışlarından elde edilen gelir yüzde 18, sıvı ve katı yağ ürünlerinden yüzde 25, et ürünlerinden yüzde 23, gıda ve işleme ürünleri ihracatından elde edilen gelir yüzde 1,6 artış gösterdi.

Agroexport, aynı zamanda 2022'de balık ve deniz ürünleri ihracatının bir önceki yıla göre yüzde 12 gerilerken, süt ürünleri ihracatındaki düşüşün ise yüzde 1,9 olduğunu kaydetti.

Dünyada tarım ürünleri ihracatı

Geçtiğimiz yılın sonunda küresel tarım ürünleri ihracatı, 2021 yılına göre ilk kez 2 trilyon doları aşarak rekorunu güncellerken, İTC Ticaret Haritası verilerine göre değer hacmi yüzde 7,4 arttı.

Tarım ihracatında en büyük 20 ülkenin 2022'de küresel gıda ihracatının yüzde 69,8'ini oluşturduğuna vurgu yapan Agroexport, 2021'de bu payın yüzde 67,9 olduğunu hatırlattı.

ABD, 2022'de en büyük tarım ürünleri ihracatçısı konumunu, dış pazarlara yaptığı satışları yüzde 9,1 artırarak 193 milyar dolara çıkararak korumayı sürdürürken, ikinci sırada, ihracatını yüzde 35 artırmayı başarak 135 milyar dolara yükselten Brezilya yer alıyor.

Hollanda ise tarım ihracatında geçtiğimiz yıl yüzde 1,6 artışla 121 milyar dolara ulaşsa da ikinci sıradan üçüncü sıraya gerilerken, ilk 5 küresel tedarikçi arasında Almanya ve Çin de yer alıyor.

Ruslar gelirlerini artırmanın yolunu arıyor

Rusya'da faaliyet gösteren ev iş ilanları hizmeti Rabota ru tarafından düzenlenen anketin sonuçları, ülkedeki vatandaşların yüzde 64'ünün bu yıl farklı yollarla gelirlerini arttırmaya çalıştığını gösterirken, Ruslar tarafından tercih edilen kazanç yolları arasında yatırım ve piyango ön plana çıktı.

Anket katılımcılarının yüzde 63'ü yarı zamanlı çalışma yoluyla gelirlerini arttırmaya çalıştıklarını belirtirken, yüzde 27'si ikinci bir iş aramaya hazır olduğunu söyledi.

Rusların yüzde 22'si halihazırda biriktirdikleri parayla yatırım yapmaya çalışırken, aynı zamanda yüzde 19'u gelirlerini arttırmak için kariyer fırsatlarını değerlendiriyor.

Gelirini arttırmaya çalışanların yüzde 15'i kendi işini kurmayı planlarken, ilginç bir şekilde aynı

sayıda katılımcının büyük bir kazanç umuduyla piyango oynamaya başladığı da kaydedildi.

Rusların diğer yüzde 9'luk kısmı ise gelirlerini çevrimiçi perakendecilik yardımıyla arttırmaya çalışırken, araştırma sonuçlarında göre katılımcıların yüzde 64'ü bu yıl gelirlerini arttırmayı başardı.

Daha fazla para kazanan Rusların yüzde 58'i gelirlerini biraz arttırmayı başardığını vurgularken, yüzde 6'sı önemli ölçüde para kazanmaya başladığını itiraf etti.

İdeal maaş beklentisi 130 bin rubleyi geçiyor

Rabota ru anketinin sonuçları, Rusların çoğunluğunun aylık 133 bin rubleden başlayan maaş hayal ettiğini de gösterirken, çalışanlar tarafından istenen en yüksek gelir 221 bin ruble aylık maaşla

Tümen'de kaydedildi.

İkinci sırada Moskova ve Moskova Bölgesi'nde çalışanlar yer alırken, bu bölgelerde faaliyet gösteren Rusların istediği aylık maaş 193 bin ruble oldu.

En yüksek maaş arzulayan çalışanların ikamet ettiği Başkörtöstan, 170 bin rublelik aylık maaşla sıralamada üçüncülüğe ulaşırken, Rostov sakinleri 165 bin rubleyle dördüncü, Krasnodar sakinleri ise 155 bin rublelik aylık maaş arzusuyla 5'inci sırada yer aldı.

En mütevazı gelir arzusu Novosibirsk, Samara ve Voronej bölgelerinde yaşayanlar arasında görülürken, bu bölgelerden katılımcılar hayallerindeki aylık maaşın 133 bin ila 136 bin ruble arasında yer aldığını bildirdi.

Haber Hattı

RUSLARIN AVM'LERDE NE KADAR HARCADIĞI BELLİ OLDU

Rusya'nın en büyük araştırma şirketlerinden olan VTSIOM tarafından düzenlenen anketlerin sonuçları, Rusların alışveriş merkezinde (AVM) ortalama ne kadar harcama yaptığını ortaya çıkardı.

Rus resmi haber ajansı RIA Novosti ile özel bir proje kapsamında VTSIOM tarafından yürütülen anketin sonuçlarına göre, AVM'leri ziyaret eden Rusların ortalama 9 bin 500 ruble harcama planladığı belirlenirken, yanlarında en çok para bulunduran yaş grubu ise 12 bin 186 ruble ortalamasıyla 45 ila 59 yaş arası vatandaşlar oldu.

35-44 yaş grubu Rusların AVM ziyaretlerinde ortalama 11 bin 615 ruble ortalama harcama yapmayı planladığı gözlemlenirken, 25 ila 34 yaş arası vatandaşlar ise alışveriş harcamalarına ortalama 7 bin 807 ruble ayırmaya hazır.

AVM ziyaretlerinde en düşük ortalama harcama tutarı ise 60 yaş ve üstü katılımcılar arasında gözlemlenirken, bu yaş kategorisindeki ziyaretçilerin ortalama 6 bin 731 ruble harcama göze aldığı belirlendi.

Nisan ayında konuşan perakende sektörü araştırma ve danışmanlık şirketi Focus Technologies'in başkanı Mikhail Vasilyev, 2023'ün ilk çeyreğinin sonunda Moskova'daki alışveriş merkezlerinde ziyaretçi sayısının geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 7 oranında daha düşük olduğunu vurgularken, ortalama harcama tutarının da yüzde 15 azaldığını bildirmişti.

Hanehalkı reel gelirlerindeki düşüşün de AVM'lere ilgilere rol oynadığına değinen Vasilyev konu hakkında yaptığı açıklamada, "2023'ün ilk çeyreğinin sonunda Moskova'daki bin metrekareden büyük alışveriş merkezlerindeki ziyaretçi sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 7, 2021 pandemisine kıyasla ise yüzde 9 oranında azaldı" diye konuştu.

M.VIDEO, YABANCILARA KREDİYLE SATIŞ HİZMETİNİ BAŞLATTI

Rusya'nın dev elektronik perakendecisi M.Video-Eldorado, ülkedeki yabancı vatandaşlara mağazalarda ürün satın almaları için kredi hizmetini başlattığını duyururken, pilot projenin ilk günlerinde Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) vatandaşları ve Türk müşteriler tarafından yoğun ilgiyle karşılandığını bildirdi.

Şirket tarafından yapılan yazılı açıklamada, M.Video-Eldorado Grubu'nun kendi tüketici kredisi platformu Direct Credit'e dayalı bir fintech hizmeti başlattığı belirtilirken, "Şirket, bu hizmet sayesinde Rusya Federasyonu'nda yerleşik olmayanlara perakende mağazalarda kredi vermek için kendi segmentindeki ilk pilot projeyi başlatmıştır" ifadelerine yer verildi.

20 ila 70 yaş arasındaki yabancı vatandaşların ülkesine bakılmaksızın M.Video ve Eldorado mağazalarından krediyle ekipman ve elektronik eşya satın alabildiklerine vurgu yapan grubun ödeme hizmetleri geliştirme başkanı Tamara Dzhgarkava, yabancı vatandaşların kayıt için bir Rus bankasının kartına ve yerli cep telefonu operatörünün telefon numarasına ihtiyacı olacağını, ürün ödemelerinde kredi teklifinin altı ay içinde geri ödemeyi içerdiğini aktardı.

Dzhgarkava, perakendecinin kendi fintech platformunu geliştirdiğini ve tüm müşteriler için eşit finansal fırsatlar sağlamaya çalıştığını belirtirken, "Pilot uygulamanın ilk günlerinde, BDT ülkeleri ve Türk vatandaşlarıyla birlikte Angola ve Arjantin'den gelen yüzlerce yabancı vatandaş kredi imkanından yararlandı. Yabancı müşterilerimiz en çok akıllı telefon, çamaşır makinesi, buzdolabı, dizüstü bilgisayar ve TV satın aldı" diye konuştu.

Yabancıya kredide potansiyel var

Analitik şirket Data Insight'in kurucu ortağı Fedor Virin, Rusya'nın şu anda işgücü sıkıntısı yaşadığına dikkat çekerken, "Bu eksikliğimiz her zaman komşu ülkelere gelen işçi göçmenleri tarafından karşılandı. Dolayısıyla, birkaç milyon yabancıyı yaşadığı Rusya'da hem perakende mağazaları hem de kredi kuruluşlarının yabancılara verdiği kredi hizmetini çeşitlendirilmesi, ülkede uzun süre kaldıkları göz önüne alındığında her iki taraf için karlı olabilir" ifadelerini kullandı.

Uzman, projenin öncelikle aylık maaşları çok yüksek olmayan, ancak beyaz eşya ve bazı elektronik eşya almak zorunda olan mavi yakalı göçmenler arasında büyük talep göreceğine inanırken, bu kategorideki göçmenlerin işgücü kıtlığı zemininde kalıcı olarak ülkede ikamet ettiklerini, bu nedenle güvenilir müşteri niteliği taşıyabildiklerini sözlerine ekledi.

Yabancılar borç ödemede sorumlu davranıyor

Rusya'da diğer ülkelere çalışanların ikamet kurallarına uyma konusunda sorumlu bir yaklaşım sergilediklerine dikkat çekerek Virin, "Bu nedenle krediyle ürün satın alırken ödeme koşullarına uymaları aşikar. Rusya'da kredi yükümlülüğü olan yabancıların başka bir borçlu kategorisiyle, küçük çocuklu bekar annelerle bir paralellik kurabilirsiniz. Bu kategoriler bankalar için en risksiz kategorilerden biridir. Çünkü kredilerin geri ödenmesinde çok sorumlu davranırlar" diye ekledi.

Kısa bir süre Çok tüylü küçük bir köpek türü	Alt kurul	Yahudi din adamı	Bayağı Baryum (Simge)	Katsıksız	İşaret, iz, belirti Nikel (Simge)	Ad çekme	Nazi polis örgütü	Canlı bir biçimde (çalınmak)	Tasvip etmek
		Amerika Birleşik Devletleri Özensiz		Balgam taşı				Nobelyum (Simge) Tırmık	
Yeryüzünün çizilmiş hâli	Resimdeki Rusya başbakanı								
					100 m ² Harf değiştirilerek yapılan yeni kelime		Amma, lakin Üzüm şekeri, dekstroz		
Ara sıra	En küçük birlik Görüşme								
					Taş kömürünün damıtılmasıyla elde edilen kömür	Aidat	Dar, kalın tahta Tarikat şeyhine bağlanan		
Arz ve talebin karşılaştığı alan	Tarıca	Yemek Maksimum							
								Ördek	İmge
Gerek									Birtakım, bazısı, kimisi
Sığırın öd kesesinden çıkan taş					Bir soyluluk unvanı Bir tür jimnastik				
				Direksiyon ile tekerlek arası bağlantı çubuğu	Bir tür yumuşak ve yağlı toprak	Kanunlarla ilgili olan Sahiplik, mülkiyet			
"Surası da var ki" anlamlarında Ağ tabaka		Toprak Mahsulleri Ofisi			İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmeleri		Köy evi		
				Teller takınmış, telle süslenmiş			Okyanusya'da bulunan bir ada ülkesi		

KLASİK KARE

SUDOKU, KOLAY

SÖZCÜK AVI

Soldan Sağa:

1. 1917'deki Rus devrimi öncesindeki Rus işçi sınıfının fakir yaşantısını anlatan, Maksim Gorki'nin yazdığı bir roman. Sözü edilen yerde. - 2. "... Cafer" (Refik Erduran'ın yazdığı oyun). - 3. Elle sürülen taş, toprak vb. taşımaya yarayan, tek tekerlekli ve iki kollu, küçük

araba. - 4. Tat alma organı. Çocuk dilinde ateş. - 5. Yankı. Asmak işi. - 6. İklimleme cihazı. Deniz, akarsu. - 7. Açık ve düzgün harflerle yazılmamış, kolaylıkla okunamayan yazı. - 8. Gereksiz, anlamsız, boş söz. - 9. Acelecî. Günün eşitliği.

Yukarıdan Aşağıya:

ya:

1. Tez, ivedi. Göçebelerin konak yeri. - 2. Atın ayağındaki şans demiri. Kara Kuvvetleri Komutanlığı. - 3. Anadolu halkından olan kimse. - 4. Arınmış, soyutlanmış. Kendisine inanılan. - 5. Ellerini bir şeye veya birbirine sürtmek. - 6. Allah, Yaradan. Elde tutulan; mahfuz. - 7. Ara bulucu. Tabut. - 8. Çok sıkı. - 9. Bulaşmış, musallat olmuş. Bir nesnenin uzayda kapladığı yer, vüsat.

			1	2			5	
							9	6
			3	9	6		8	
	9							
3	1							
	7	6	8	3				
9			2			7		4
				7	4			
2			5	3				

NASIL ÇÖZÜLÜR: 1'den 9'a kadar olan rakamları, dokuz tane 3x3'lük bloktan oluşan toplam 81 kareye kurallara uygun bir biçimde yerleştirmektir. 1'den 9'a kadar olan rakamlar her satırda, her sütunda ve her bölgede sadece bir kez yazılmış olmalıdır.

SUDOKU, ZOR

		9					4	
			1	5	2	6		
			2					
4	3			2				
			7	1	8			
		2	4	6				
	5		1			4		
6								
3	4			8				5

İ	T	A	K	T	L	K	A	N	O
D	R	N	D	İ	K	L	E	M	E
A	M	E	A	L	T	R	O	P	Y
M	A	H	Ğ	J	Ö	L	E	O	E
N	B	H	Ş	İ	M	Y	P	L	R
A	A	A	H	A	C	O	A	A	S
T	R	L	K	A	L	N	K	R	İ
U	K	E	A	İ	H	D	A	K	Z
M	A	R	T	A	V	A	L	C	İ
V	E	E	I	S	P	A	N	A	K

AKRABA	JÖLE
ALAN	KANO
BAKİ	KATI
BARK	KRAL
CANCIĞER	LAKAP
DİKLEME	MARTAVALCI
ELAN	MEAL
EPEY	OLMAK
ETİL	ONDA
EYERSİZ	ÖREN
HAHHA	POLAR
HAİL	PORT
HALE	STER
İDAM	TAKT
İSPANAK	UTANMA
JANT	

Rusya'da faaliyet gösteren çevrimiçi seyahat acentesi Travelata tarafından yapılan araştırmanın sonuçları, Rusların Türkiye'deki plaj ve gezi tatillerini daha sık birleştirmeye başladığını ortaya çıkarırken, gezginlerin Ege'ye ilgisinde de artış kaydedildi.

Plaj ve gezi tatili arzulayan Rus gezginler arasında Ege kıyılarındaki Bodrum ve Marmaris tatil beldelerine olan taleplerde gözle görülür artış yaşanırken, araştırma sonuçlarını Rus remi haber ajansı RIA Novosti'ye değerlendiren Travelata'nın pazarlama direktörü Oleg Kozyrev, 2023 yazında Ruslar arasında en popüler tatil destinasyonunun tartışmasız olarak Türkiye olduğunu vurgulayarak, "Bu yaz sezonunda seyahat hacmi bir önceki sezona göre yüzde 48 arttı. Ege kıyılarındaki tatil beldeleri Marmaris ve Bodrum'un popülaritesi de yüzde 14 artışla çok daha fark edilir hale geldi" ifadelerini kullandı.

Uzman, buna ek olarak Rusların Türkiye'de 3 ve 4 gibi daha düşük yıldızla sahip olan otelleri seçmeye başladığına değinirken, "Bu eğilimi Türkiye için ortalama tatil maliyetindeki artışa bağlıyoruz. Aynı zamanda Rus turistlerin otel dışında daha fazla zaman geçirebildikleri Ege kıyılarına olan ilginin bir sonucu" dedi.

Travelata araştırmaları, antik yerleşim yerlerine sahip Marmaris ve Bodrum'un plaj ve gezi etkinliklerini birleştiren Rus turistleri daha fazla çektiğini belirlerken, uzmanlar, Avrupa ülkelerine gezilerin artık neredeyse imkansız hale gelmesiyle birlikte Rusların tatilde kültürel eğlence fırsatını kaçırmamaya çalıştığını altını çizdi.

Aynı zamanda şirket, çoğu turistin Türkiye'de genel olarak hala beş yıldızlı otellerde kaldığını tespit ederken, konaklama tercihlerinde ilk sırayı yüzde 31'lik pay ve tur başına ortalama 168 bin ruble maliyetle Alanya alıyor. İkinci tercih yüzde 22 ile Kemer olurken, bu destinasyonda ortalama paket tur maliyeti 182 bin rubleyle ulaşıyor.

Uzmanlar, geçtiğimiz yıl sıralamada Kemer'in ilk sırada olduğunu hatırlatırken, Alanya'nın bu yıl büyük bir farkla lider olduğu dikkatlerden kaçmadı.

EGE, RUS GEZGİNLERİ DAHA FAZLA ÇEKMEYE BAŞLADI

İthal otomobillerde zam uyarısı

Ulusal Otomobilciler Birliği Başkan Yardımcısı Anton Shaparin, Rusya'da Çevre Kanunu uyarınca alınacak geri kazanım katılım payına yapılan zammın ithal otomobil maliyetini artıracığını bildirdi.

Prime haber ajansına konuşan Shaparin, 1 Ağustos itibarıyla ilan edilen zammın ülkeye oto ithalatı yapan bireysel girişimci ve tüzel kişileri kapsayacağına dikkat çekerek, "Geri kazanım katılım payı, tüm üreticilerin ve tedarikçilerin ödediği şartlı bir vergidir. Ancak Rusya'da yerel üretim yapanlara geri ödeme yapılır. İthal otomobiller için ise devlet aldığı vergide sübvansiyon amaçlı geri ödeme gerçekleştirmez" diye konuştu.

Otomobiller için geri kazanım katkı paylarının 1 Ağustos'tan itibaren 1,7 ila 3,7 kat artacağına değinen uzman, bireyler için farkın birkaç bin ruble olacağını, ancak tüzel kişiler için yüz binlerce ve milyonlarca rublelik maliyet artışı meydana geleceğini vurguladı.

"Bu durum, Çin marka otomobiller dahil Rusya'daki tüketiciler için ithal otomobillerin nihai maliyetini doğrudan etkileyecek" diyen Shaparin, katkı paylarındaki artışın motor hacmi üç litreden fazla olan otomobilleri de etkileyeceğini ve ister satış amaçlı ister başka amaçla ülkeye ithal edilmiş olmasına bakılmayacağını söyledi.

Uzman, temel olarak bu vergi zamlarından en çok etkilenecek olan ithal otomobillerin birinci sınıf ve lüks otomobil kategorisi olduğunu sözlerine ekledi.

Ayrıca ithal otomobiller için tüketim vergisi yüzde 5 artırılırken, bu sayede son zamanlarda özellikle paralel ithalat serbestisi ile yurtdışından otomobil getirerek para kazananların önüne geçilmeye çalışılıyor.

Shaparin, hükümetin bu önlemleri yerli oto üreticilerine destek amacıyla aldığını altını çizerken, Rus oto markalarının geri kazanım katkı payı ve diğer vergi uygulamalarında ithal araçlara göre çok daha avantajlı olduğunu belirtti.

Batı yaptırımları sonrası birçok Batılı otomotiv markasını Rusya'da faaliyetlerine son vermesi, Çinli şirketlerin pazarı işgal etmesine yol açarken, öte yandan hükümetin onay verdiği paralel ithalat yoluyla yabancı markaların sevkiyatları da artış gösteriyor.

Rusya'da otomotiv sektörü araştırmalarıyla tanınan Autostat analitik ajansının verilerine göre, haziran ayında Rusya'da satılan yeni binek araçların yarısından fazlası yurtdışından ithal edildi.

Güncel istatistiklere göre haziranda ithal otomobiller toplam satışların yüzde 53'ünü oluşturduğu kaydedilirken, Haziran 2022'de bu rakamın yüzde 26 olduğu ifade edildi.

Böylece Rusya'da yıl içerisinde ithal otomobil satışlarının payı iki katına çıkarken, Çin marka otomobillerin ithalattaki payı yüzde 38, paralel ithalatla getirilen otomobillerin payı ise yüzde 15 olarak gerçekleşti.

Bir yıl önce Çin marka otomobil satışlarının tüm ithal binek araç satışlarında yüzde 16'lık paya sahip olduğuna dikkat çeken Autostat uzmanları, geçtiğimiz yılın haziran ayında paralel ithalatın payının ise yüzde 10 olduğunu aktardı.

Rusya'nın dev bankalarında Otkritie Bank'ın taşıt kredisi ve leasing departmanı ile Avtomarketolog şirketi tarafından yapılan ortak bir araştırmaya göre, Ocak-Mayıs 2023 döneminde paralel ithalat kapsamında Rusya'ya 37 binden fazla ithal otomobil getirildi.

Bu yılın ocak-mayıs döneminde alternatif satış kanalları üzerinden toplam 37 bin 308 bin otomobil ithal edildi.

En popüler otomobil Toyota
Ocak-Mayıs 2023 döneminde paralel ithalatla ülkeye getirilen ilk 5 otomobil markası arasında 7 bin 700 ile Japon Toyota bulunurken, ikinci sırada 3 bin adetle Hyundai, üçüncü sırada yine 3 bin adetle Alman markası BMW, dördüncü sırada 2 bin 900 ile bir diğer Alman otomotiv devi Mercedes-Benz ve paralel ithalatla ülkeye getirilen otomobil sayısı 2 bin 900'e yaklaşan Japon Mitsubishi oldu.

THE WORLD'S
LEADING
WOODWORKING
MANUFACTURER

www.kastamonu.ru

TÜRKİYE'DEKİ FİYAT ARTIŞI RUS TURİSTİ KAÇIRDI

Rusya Tur Operatörleri Birliği (ATOR), artan fiyatlar nedeniyle 2023 yaz sezonunda Türkiye'nin 2019'a kıyasla Rus turistlerin en az yüzde 35'ini kaybettiğini bildirdi.

Ülkedeki büyük tur operatörleri ve seyahat acentesi ağlarında şu anda yaz için Türkiye'ye paket tur satışlarının 2019'un yaz sezonuna kıyasla yüzde 35 ile yüzde 40 daha az gerçekleştiğine dikkat çeken birlik, Ruslar için bu yaz Türkiye'de tatil maliyetinin Covid-19 salgını öncesi 2019 döneminde göre neredeyse iki katına çıktığını vurgularken, mesajında, "2019 yılında 10 gecelik paket tur maliyeti bir kişiye yaklaşık 50 bin ila 60 bin rubleye mal olurken, 2023 yazında tek kişilik Türkiye tatili maliyet ortalaması 115 bin rubleye ulaşmıştır" ifadelerine yer verdi.

Aynı zamanda, tur operatörlerinin Rus turistler arasında daha pahalı otellere ve bireysel transferlere olan talebin arttığına dikkat çektiğine değinen ATOR, bu durumun özellikle Avrupa'da tatil imkanı kısıtlanan yüksek gelirli Rus turistlerin Türkiye'yi tercih etmeye başlamasıyla açıklandığını bildirdi.

Aynı zamanda mayıs ayında Türkiye'ye Rus turist akışının geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 77,5 arttığı, ancak yine de Mayıs 2019'a göre yaklaşık üçte bir oranında daha az olduğu da belirtildi.

Sonuç olarak, bu yaz aylarında Rusya'nın dev tur operatörlerinden Coral Travel'in sunduğu paket turlarda Türkiye'de tatil maliyeti kişi başı ortalama 96 bin 600 rubleye çıkarken, Fun&Sun'da bu ortalamanın 104 bin 300 ruble olduğu, Anex Tour'da tek kişilik tatil maliyeti ortalamasının 106 bin 500 ruble, Pegas Touristik'te ise 117 bin 800 ruble olduğu ifade edildi.

Uzmanlara göre Rusya'dan Türkiye'ye tatil turlarında maliyetlerdeki artışın en önemli nedenleri, uçak bileti fiyatları ve Türk otellerinin yaptığı zamlar olarak değerlendiriliyor.

ATOR Başkan Yardımcısı Artur Muradyan, aynı zamanda rubledeki değer kaybıyla birlikte artan fiyatların tehdidi altında öncelikle hava yolculuğunu içeren yurtdışı turlarının yer alacağını altını çizerek, "Fiyatların artması nedeniyle geniş bir kitlenin bu tür gezileri rezerve etmesi gözle görülür şekilde zorlaşacaktır" ifadelerini kullandı.

Bu ayın başında Rusya Tur Operatörleri Birliği (ATOR) tarafından yapılan araştırmaya göre, bu yaz Ruslar için yurtdışı tatillerinin yüzde 15 ila 50 oranlarında daha pahalı hale geldiği anlaşılmıştı.

2019 yılında Rusya'dan Türkiye'ye turist akışı 7 milyon kişiye ulaşırken, 2023'te Türk makamları 6 milyondan fazla Rus turistte ev sahipliği yapmayı planlıyor.

Rusya, elektronik vize uygulamasını başlatıyor

Rusya Dışişleri Bakanlığı, daha önce temmuzda başlatma sözü verdiği elektronik vize uygulamasını bir ay gecikmeyle ağustos ayı itibarıyla başlatıyor.

Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 52 ülke için elektronik vize hizmetinin 1 Ağustos itibarıyla başlatılacağını açıklayan bakanlık, e-vize imkanı sunulan ülkeler listesine yeni ülkeleri de ekleyerek 55'e çıkaracak.

Uygulamayla ilgili açıklamalarda bulunan Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk Daire Başkanı Aleksey Klimov, 1 Ağustos'tan itibaren e-vize imkanının tüm AB ülkeleri de dahil olmak üzere 55 ülkenin vatandaşlarına sunulacağını vurgularken, bu vizeye sahip olan yabancıların Rusya'da 16 güne kadar kalabileceklerini söyledi.

Klimov, şu anda Çin, Hindistan, İran, Türkiye, Endonezya, Malezya, Meksika, Umman, Suudi Arabistan, Filipinler ve Japonya'nın da aralarında bulunduğu 52 ülkeyi içerdiğini hatırlatırken, çok yakın bir zamanda listeye Vietnam, Kamboçya ve Myanmar'ın da ekleneceğini bildirdi.

Klimov, ilişkilerin bozulmasına rağmen tüm Avrupa Birliği (AB) üyesi ülkelerinin listede kalması yönünde siyasi bir karar alındığını vurgularken, "Bu nedenle, Rusya'yı dost olarak gören sıradan Avrupa vatandaşlarının ülkemizi ziyaret etmesi ve Rus misafirperverliğinin tadını çıkarmasını sağladık. Dost olmayan yabancı devletlerin diplomatik ve hizmet pasaportu sahiplerine ise elektronik vize verilmeyecektir" dedi.

Elektronik vizenin diplomatik, resmi, olağan ticari, insani, özel veya turistik vize ile birlikte ayrı bir vize kategorisi olduğunu hatırlatan Klimov, açıklamasında şu ifadelerle yer verdi:

"E-vize, yabancı vatandaşın Rusya Federasyonu topraklarında turistik veya

iş ziyareti amacıyla en fazla 16 gün kalma imkanı sağlıyor. Bu vize, aynı zamanda ziyaretçilere bilimsel, kültürel, sosyo-politik, ekonomik, spor etkinliklerine katılma ve ilgili bağlantı ve temaslar kurma hakkı veriyor. Elektronik vizenin diğer avantajı ise esnek olması. Verildiği andan itibaren 60 gün geçerli olan bu vize, yabancıya bu süre içerisinde istediği dönemde 16 günlük seyahat özgürlüğü sağlıyor."

Bakanlık, yabancı vatandaşlar için kendisine bağlı özel web sitesi hazırlarken, vize başvurusunun Rusya Federasyonu'na tahmini giriş tarihinden en geç 4 takvim günü önce yapılması gerektiğini vurguladı.

E-vize başvurusu yapan yabancıların dolduracağı form ile birlikte pasaportunun ayrıntılarını içeren sayfanın taranmış bir sayfasını siteye eklemesi gerektiği aktarılırken, elektronik vize ücretinin 52 dolar olduğu, 6 yaşından küçük çocuklar için ise 2 doları geçmediği belirtildi.

Yabancı vatandaşın başvurusu temelinde aynı web sitesinde indirilmek üzere yayınlanan bir mobil uygulama aracılığıyla elektronik vize verilirken, e-vize sahibi yabancıların listesi hükümet kararname ile onaylanan devlet sınırlarındaki hava, kara ve deniz kontrol noktalarından rahatça giriş yapabilecekleri aktarıldı.

Başkent Moskova, St. Petersburg, Vladivostok, Vladikavkaz, Volgograd, Grozni, Yekaterinburg, Irkutsk, Kazan, Kaliningrad, Krasnodar, Krasnoyarsk, Nijniy Novgorod, Novosibirsk, Omsk, Samara, Saratov ve Soçi uluslararası havalimanlarını içeren listenin halihazırda 92 kontrol noktasını içerdiğini hatırlatan Klimov, yakın zamanda bu sayının 100'e çıkarılacağını sözlerine ekledi.

Ziraat Bank
Moscow

**Bir bankadan
daha fazlası**

www.ziraatbank.ru

Ulitsa Marksistskya No: 16
+7 495 232 67 37